

دانشگاه خوارزمی

آرشیو

نظرفیتی برای همکاری علمی

دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی

دی ۱۳۹۵

دانشگاه خوارزمی

اتریش؛ ظرفیتی برای همکاری علمی
انتشارات دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی
تاریخ انتشار: دی ۱۳۹۵
تیراژ: ۲۰۰ نسخه

فهرست مطالب

۱. درباره همکاری‌های علمی ایران و اتریش ۷
۲. روابط ایران و اتریش ۹
۳. طبقه‌بندی دانشگاه‌های اتریش ۱۹
۴. آموزش عالی و همکاری‌های علمی بین‌المللی اتریش ۳۳
۵. تجربه تحصیل در اتریش ۴۷
۶. معرفی مرکز مطالعات راهبردی اروپا ۵۱

بخش انگلیسی

درباره همکاری‌های علمی ایران و اتریش

محمدعلی سبحان‌اللهی

رئیس دانشگاه خوارزمی

در دوران معاصر، اتریش همواره کشوری دوست و مورد نظر ایران برای گسترش روابط فرهنگی و اقتصادی بوده است. نقطه روشن تاریخ ما درباره اتریش هنگامی است که امیرکبیر دارالفنون را بنیان نهاد و در اندیشه آوردن معلمانی برای آموزش فنون مختلف مورد نیاز جامعه علمی آن روزگار ایران بود. بنای او بر این بود که این معلمان از کشوری باشند که در جهت منافع ایران عمل کنند و به دشمنان آن روزگار ایران (روس و انگلیس) تمایل پیدا نکنند. یکی از مهم‌ترین آن کشورها اتریش بود که تصور می‌شد زمینه‌های فرهنگی نزدیک‌تری با ایران دارد و می‌تواند مؤثر باشد.

از آن روزگار، ایران و اتریش در گسترش دوستی‌ها و مبادلات علمی، فرهنگی و اقتصادی کوشیده‌اند. سهم ایران در گسترش این دوستی و همکاری، به مراتب بیشتر بوده است. ایرانیان همواره به زبان و فرهنگ و هویت آلمانی و اتریش به دیده احترام و نزدیکی نگریسته‌اند. به مناسبت همین علاقه ملی ایرانیان، همواره انتظار بوده که اتریش در زمینه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی به ایران کمک کند. البته، نیازمندی ایران به بهره‌گیری از تجربیات اتریش در این زمینه‌ها، عامل مهم دیگری در تعمیق این روابط و همکاری‌ها بوده است.

سهم اتریش نیز در گسترش دوستی دو ملت و همکاری دو کشور، کم و بیش خوب ارزیابی می‌شود. اتریشی‌ها در کمک‌های علمی و فرهنگی تقریباً دریغ نکرده‌اند، اما در کمک اقتصادی و سیاسی متفاوت نشان داده‌اند. در دوران جمهوری اسلامی ما همواره

امیدوار بوده‌ایم اتریش به همراه آلمان بیش از هر کشور دیگری به ما کمک کند، اما گاه ملاحظات سیاسی مانع گسترش همکاری‌ها بوده است. ما این نگرانی را به دوستان اتریشی‌مان یادآوری می‌کنیم تا در آینده بتوانیم به اتفاق از گسترش روابطمان محافظت کنیم.

باری به هر روی، ایران و اتریش عزم‌شان را جزم کرده‌اند یک بار دیگر همکاری‌های علمی و فرهنگی را گسترش دهند و دوستی‌ها را تعمیق ببخشند. در دوران دولت تدبیر و امید که ایران بر گسترش همکاری‌ها و صلح تأکیدی دوچندان دارد، این علاقه و تمایل همواره از هر دو سوی رو به تزاید بوده است. در حالی که ایران از روابط با اتریش به جد استقبال کرده، اتریشی‌ها نیز ابراز تمایل کرده‌اند که این همکاری‌ها و دوستی‌ها گسترش یابد.

در همین رابطه، در سال‌های اخیر ارتباطاتی میان برخی دانشگاه‌های کشور و دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی اتریش برقرار شده است. از جمله می‌توان به برخی دانشگاه‌ها اشاره کرد که یادداشت تفاهم‌هایی با برخی دانشگاه‌ها و آکادمی علوم اتریش امضاء نموده‌اند. جلساتی به طور کلی برگزار شده که روابط علمی میان دانشگاه‌های ایران و اتریش افزایش یابد. بدین منظور و با توجه به سیاست‌های دولت، دانشگاه خوارزمی به عنوان هماهنگ‌کننده دانشگاه‌های ایران در ارتباط با دانشگاه‌های اتریش برگزیده شده است. اهمیت این موضوع در متمرکز شدن ارتباطات و تلاش برای فعالیت‌های گسترده است.

امید است با پشتیبانی مستقیم دو طرف، این رابطه باعث تعریف و اجرای پروژه‌های مشترک بین‌المللی، تبادل استاد و دانشجو در رشته‌های مختلف و برگزاری دوره‌های کارشناسی‌ارشد و دکتری مشترک گردد. شایان ذکر است که برای تقویت این موضوع، دانشگاه خوارزمی اقدام به تأسیس مرکز مطالعات راهبردی اروپا نموده است که تا حد ممکن فعالیت‌های علمی خود را با کشورهای اتحادیه اروپا و به ویژه اتریش افزایش دهد.

روابط ایران و اتریش

غلامرضا کریمی

مدیر دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه خوارزمی

مقدمه

جمهوری اتریش با مساحت ۸۳۸۳۵ کیلومتر مربع در اروپای مرکزی واقع شده و در شمال با آلمان و چک، در غرب با سوئیس و لیختن اشتاین، در جنوب با ایتالیا و اسلوونی و در شرق با مجارستان و اسلواکی هم‌مرز می‌باشد. جمعیت اتریش در حال حاضر بیش از ۸ میلیون نفر می‌باشد. این کشور به لحاظ نژادی و زبانی بسیار همگون بوده و آلمانی زبان مادری ۹۰ درصد از مردم اتریش است. حدود ۱۰ درصد از جمعیت اتریش را خارجی‌ها تشکیل می‌دهند که اغلب از کشورهای یوگسلاوی سابق و مجارستان به این کشور مهاجرت کرده‌اند (۴ درصد). مذاهبی که در قانون اساسی این کشور مورد شناسایی رسمی قرار گرفته عبارت‌اند از کاتولیک (۷۳/۸ درصد)، پروتستان (۴/۹ درصد) و اسلام (۴/۲ درصد)، ارتدوکس (۲/۲ درصد). شایان توجه است که دین اسلام از سال ۱۹۱۲ در اتریش به رسمیت شناخته شده است.

ساختار سیاسی

نظام سیاسی جمهوری اتریش، دموکراسی پارلمانی است و نظام اداری آن فدرال می‌باشد. اتریش به ۹ ایالت و یا استان تقسیم شده که هریک دارای مجلس و دولت مجزا می‌باشند و خودمختاری محدودی در اداره امور محلی به آنها اعطاء شده است.

قوه مجریه

رئیس‌جمهور: در اتریش، رئیس‌جمهور با رأی مستقیم مردم و حداکثر برای دو دوره شش ساله انتخاب می‌شود. دوره ریاست‌جمهوری آقای فیشر از حزب سوسیال دموکرات که از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۶ برای دو دوره متوالی و به مدت ۱۲ سال رئیس‌جمهور اتریش بود در ۸ جولای ۲۰۱۶ به پایان رسید. در انتخابات ریاست‌جمهوری اتریش که در اردیبهشت ۱۳۹۵ برگزار شد، در دور اول نورپرت هوفر نامزد حزب دست‌راستی آزادی و فان دربلن نامزد مورد حمایت حزب سبزها به دور دوم انتخابات راه یافتند و نامزدهای حزب حاکم (سوسیال دموکرات و آزادی) از راهیابی به دور دوم بازماندند. دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری اتریش که در ۲۳ مه ۲۰۱۶ برابر با ۳ خرداد ۱۳۹۵ برگزار شد، فان دربلن نامزد مورد حمایت حزب سبزها توانست با کسب ۵۰/۳ درصد آراء پیروز انتخابات شود، اما در تیر ۱۳۹۵ با رأی دادگاه قانون اساسی اتریش و به دنبال شکایت کاندیدای بازنده انتخابات، دور دوم انتخابات به دلیل رعایت نشدن قانون در برخی موارد از جمله شمارش آراء پستی باطل شد و نهایتاً در آذر ۱۳۹۵ دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری اتریش مجدداً برگزار شد و الکساندر فان دربلن با کسب ۵۳/۳ درصد آراء پیروز شد که اکنون رئیس‌جمهور اتریش می‌باشد.

صدراعظم و اعضای کابینه دولت

ریاست کابینه بر عهده صدراعظم است. صدراعظم توسط رئیس‌جمهور و معمولاً از حزبی که بیشترین کرسی‌های پارلمان را در اختیار دارد، انتخاب می‌شود. طبق قانون اساسی اتریش، هیئت دولت در کنار رئیس‌جمهور مهم‌ترین قدرت اجرایی کشور است که اعضای آن را صدراعظم، معاون صدراعظم و وزراء تشکیل می‌دهند. وزرای کابینه نیز به پیشنهاد صدراعظم و با تأیید رئیس‌جمهور انتخاب می‌شوند. در حال حاضر آقای کریستین کرن از حزب سوسیال دموکرات صدراعظم اتریش می‌باشد که از آوریل ۲۰۱۶ عهده‌دار این مقام شدند. ایشان همزمان به عنوان رهبر حزب سوسیال دموکرات نیز برگزیده شدند.

قوه مقننه (پارلمان)

بر اساس قانون اساسی سال ۱۹۲۰، نظام فدرالی اتریش دارای دو مجلس فدرال شامل

مجلس شورای ملی و مجلس شورای فدرال بوده و در سطح ایالات نه‌گانه نیز از مجالس قانون‌گذاری موسوم به مجالس ایالتی برخوردار می‌باشد.

مجلس شورای ملی دارای ۱۸۳ نماینده است که برای مدت ۵ سال و با رأی مستقیم مردم و بر اساس سیستم حزبی انتخاب می‌شوند. مجلس فدرال نیز با ۶۴ عضو از طریق پارلمان‌های ایالتی و متناسب با تعداد جمعیت هر ایالت (سه‌م آنها از ۳ تا ۱۲ کرسی در نوسان است) برای ۵ یا ۶ سال انتخاب می‌گردند. آخرین انتخابات پارلمانی در ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۳ برگزار شد و قرار است انتخابات بعدی در سپتامبر ۲۰۱۸ برگزار گردد. خانم دورس بورس از حزب سوسیال دموکرات از دسامبر ۲۰۱۳ رئیس پارلمان اتریش می‌باشد. حزب سوسیال دموکرات، مردم، آزادی، سبز، اشتروناخ و نئوس‌ها به ترتیب ۴۷، ۴۰، ۲۴، ۱۱ و ۹ کرسی را در انتخابات دسامبر ۲۰۱۳ به دست آوردند. حزب سوسیال دموکرات به عنوان حزبی که بالاترین آراء را کسب کرده بود با حزب مردم ائتلاف کرد و دولت ائتلافی را تشکیل داد.

قوه قضائیه

بر اساس قانون اساسی اتریش، قوه قضائیه در سطح فدرال و مستقل از قوای دیگر عمل می‌کند. بر همین اساس، بر خلاف سایر تشکیلات ایالتی، دادگاه‌ها در سراسر کشور تحت یک نظام واحد قرار دارند. در اتریش، وزارت دادگستری متصدی امور اداری دستگاه قضایی است و دادگاه قانون اساسی از جایگاه برجسته‌ای برخوردار می‌باشد. دیوان عالی نیز در رأس دادگاه‌های عمومی قرار دارد و آخرین مرجع تجدیدنظر در آرای دادگاه عمومی محسوب می‌شود. انتخاب قضات در اتریش بنا به پیشنهاد دیوان عالی صورت می‌گیرد.

احزاب سیاسی

اتریش از یک نظام سیاسی چندحزبی تشکیل شده است. در حال حاضر حدود ۸۰۰ حزب سیاسی رسمی در اتریش به ثبت رسیده و لیکن تنها تعداد محدودی از این احزاب در این کشور نزد افکار عمومی شناخته شده‌اند. از سال ۱۹۸۰ تا کنون نیز تنها تعداد اندکی به طور مستقل موفق به ورود به پارلمان اتریش گردیده‌اند. مهم‌ترین احزاب سیاسی

اتریش عبارت‌اند از:

۱. حزب سوسیال دموکرات (رهبر حزب آقای کریستین کِرِن می‌باشد که همزمان صدراعظم اتریش نیز هست).
۲. حزب مردم (رهبر حزب آقای میتل لهنر معاون صدراعظم و وزیر اقتصاد اتریش می‌باشد).
۳. حزب آزادی (رهبر حزب آقای اشتراخه می‌باشد).
۴. حزب سبزه‌ها (رهبر حزب خانم گلاویشنیگ-پیسچک می‌باشد).
۵. حزب نئوس یا اتریش جدید (رهبر حزب آقای ماتياس اشترولتز می‌باشد).
۷. حزب یا تیم اشتروناخ (رهبر حزب آقای فرانک اشتروناخ می‌باشد).

ساختار اداری جمهوری فدرال اتریش طبق قانون اساسی مصوب سال ۱۹۲۰ که در سال‌های ۱۹۲۹ و ۱۹۴۵ مورد بازبینی قرار گرفت، کشوری فدرال به شمار می‌آید. در رأس هرم مدیریتی حکومت مرکزی، رئیس‌جمهور، هیئت دولت و پارلمان ملی قرار دارد. سپس ایالت‌های ۹ گانه اتریش که هر یک از اختیاراتی در حوزه اجرایی و حکومتی خود برخوردارند، قرار دارند. اتریش دارای ۹ ایالت، ۹۵ منطقه و ۲۱۰۰ ناحیه می‌باشد. استاندار بالاترین مقام هر ایالت به حساب می‌آید. استانداران که معمولاً سرلیست احزاب در انتخابات شورای استان می‌باشند با رأی مستقیم مردم انتخاب می‌شوند.

اقتصاد اتریش

اتریش به عنوان یک عضو اتحادیه اروپا، دارای اقتصاد توسعه‌یافته همراه با استانداردهای بالای زندگی است. تأکید بر گسترش صنایع کوچک و متوسط از جهت‌گیری‌های کلان اقتصادی این کشور به شمار می‌رود. این کشور از نخستین کشورهای اروپایی است که توانست به سرعت از بحران اقتصادی ۲۰۰۷ رهایی پیدا کند و اکنون از سرمایه‌گذاران خارجی عمده در اروپای مرکزی، شرقی و جنوب شرقی است.

اتریش عموماً در زمینه فولادسازی، قطعه‌سازی اتومبیل، ریل، توربین، تجهیزات راه آهن، مواد شیمیایی، رنگی، دارویی، الکلی، مواد اولیه و نیمه‌ساخته، ماشین‌آلات صنعتی و نیروگاهی، ماشین بخار، ماشین‌های کشاورزی، ماشین‌آلات معدنی و راهداری، دستگاه‌های برقی مخابراتی از توان بالایی برخوردار است.

تولید ناخالص داخلی اتریش در سال ۲۰۱۴ با جمعیت ۸/۷ میلیون نفری، نیروی کار

۳/۷ میلیون نفری و نرخ بیکاری ۵/۶ درصدی رقمی بالغ بر ۴۳۷ میلیارد دلار است. رشد اقتصادی واقعی اقتصاد اتریش در سال ۲۰۱۴ حدود ۰/۳ درصد گزارش شده است. اتریش در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۶۸ میلیارد کیلووات ساعت برق تولید کرده و مصرف برق این کشور حدود ۶۹ میلیارد کیلووات ساعت بوده است. این کشور در سال ۲۰۱۴ حدود ۲۰/۸ درصد از برق مورد استفاده خود را با استفاده از سوخت‌های فسیلی، حدود ۶۷/۲ درصد آن را از طریق هیدروالکتریک و حدود ۱۲ درصد دیگر را از طریق دیگر انرژی‌های تجدیدپذیر تأمین کرده است.

ذخایر نفت خام طبیعی اتریش تا یکم ژوئن ۲۰۱۴ حدود ۴۸/۵ میلیون بشکه تخمین زده شده و این کشور روزانه حدود ۲۰ هزار بشکه نفت خام تولید می‌کند. با توجه به ذخایر اندک نفتی اتریش، واردات نفت خام این کشور به حدود ۱۷۵ هزار بشکه در روز بالغ می‌شود. تولید محصولات پالایشی اتریش چیزی بالغ بر ۱۹۲ هزار بشکه در روز و مصرف آن نزدیک به ۲۶۳ هزار بشکه در روز گزارش شده است. ذخایر گاز طبیعی اتریش در سال ۲۰۱۴ حدود ۹/۷ میلیارد مترمکعب اعلام شده که تولید گاز طبیعی این کشور چیزی بالغ بر ۱/۳ میلیارد متر مکعب در سال است. لذا با توجه به مصرف سالیانه، اتریش ۸/۲ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی وارد می‌کند.

تاریخچه روابط ایران و اتریش

روابط ایران و اتریش از یک سابقه طولانی و مستحکم برخوردار است. سابقه روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی دو کشور به اوایل قرن ۱۶ میلادی یعنی آغاز سلطنت صفویه در ایران و حکومت خاندان هابسبورگ در اتریش برمی‌گردد. شرایط سیاسی و ژئوپولیتیک قرن ۱۶ به بعد همیشه منجر به نزدیکی دو کشور ایران و اتریش شده است.

اولین سفیر شاه اسماعیل صفوی در سال ۱۵۳۳ به دربار اتریش اعزام شد. همچنین نخستین رابطه دیپلماتیک دو کشور، به سندی که از جانب شاه طهماسب اول در سال ۱۵۵۲ (میلادی) به خاندان هابسبورگ ارسال شده، باز می‌گردد. بعد از تأسیس فرهنگستان خاورشناسی اتریش، برخی از فارغ‌التحصیلان این مرکز، با سفر به خاورمیانه و ایران، اقدام به نشر دادن ادبیات و شعر ایران در مجامع ادبی اروپا نمودند. از جمله این افراد می‌توان به جوزف ون هامر پورگشتال اشاره کرد که نخستین فردی بود که دیوان حافظ

را به زبان آلمانی ترجمه کرد که این ترجمه، بعدها مورد الهام گوته قرار گرفت. روابط دوجانبه دو کشور در زمان قاجار توسط عباس میرزا ادامه یافت. وی که به دنبال تجهیز قوای ایران در مقابل ارتش روسیه بود، نامه‌ای به کلمنس و تنسل فون مترنیک ارسال کرد و درخواست خرید برخی از سلاح‌های اتریشی را کرد که احتمالاً توسط فون مترنیک رد شده است.

روابط دو کشور به بهانه تأسیس دارالفنون، وارد مرحله جدیدی شد. دعوت امیرکبیر از اساتید دانشگاهی اتریش در رشته‌های معدن و پزشکی برای عزیمت به ایران و تدریس در دارالفنون، موجب نزدیکی بیشتر دو کشور به یکدیگر شد. این دعوت به این دلیل بود که معلمان روسی، فرانسوی و انگلیسی اعزام شده در گذشته، نتوانسته بودند انتظارات امیرکبیر را برآورده کنند و به جای آموزش دروس تخصصی، بیشتر سعی در انتشار افکار و عقاید سیاسی دولت‌های متبوع خود را داشتند. در نهایت، نه مربی از اتریش به ایران آمد که هفت نفر آنها مورد تأیید قرار گرفتند و مشغول به کار شدند. اما از آنجا که پیش از ورود این نفرات، امیرکبیر به قتل رسید، در زمان شروع فعالیت آنان، هیچ حامی در ایران نبود که در مقابل کارشکنی‌های روسیه و انگلیس و میرزاآقاخان نوری، از آنها حمایت کند. در نهایت، با فوت و استعفای این مربیان، این پروژه با موفقیت ناچیزی پایان یافت. در سال‌های بعد، در خلال سه سفر ناصرالدین شاه و دو سفر مظفرالدین شاه به اتریش و دیدار با مقامات این کشور و بازدید از قشون آنها، چند قرارداد دوجانبه منعقد شد که مهم‌ترین دستاورد آنها، تبدیل چاپارخانه‌های کشور به یک اداره پست منسجم و تشکیل پلیس تهران، احداث تلفنخانه، خریداری مقداری اسلحه و جذب چند مربی و تکنسین ماهر برای دارالفنون و کارگاه‌های صنعتی بود. در این دوران، متخصصین اتریشی سهم چشمگیری در بازسازی ارتش ایران، راه‌ها، پل‌ها و جاده‌ها داشتند. با این حال، کارشکنی‌های روسیه و بریتانیا باعث شد که هیچ‌گاه موفقیت کاملی در خصوص حضور اتریشی‌ها در ایران فراهم نشود.

اتریش در سال ۱۸۷۲م/۱۲۵۱ش، اقدام به تأسیس نمایندگی خود در تهران نمود که کنت دویسکی، نخستین سفیر اتریش-مجارستان در ایران بود و در حال حاضر سفارت این کشور یکی از قدیمی‌ترین سفارتخانه‌های اروپایی در ایران به شمار می‌رود. دولت ایران نیز شش سال بعد با تأسیس نمایندگی در وین که نریمان خان قوام‌السلطنه نخستین

سفیر ایران در اتریش-مجارستان بود به درخواست دولت اتریش پاسخ داد.

روابط سیاسی، فرهنگی و بازرگانی

روابط سیاسی، فرهنگی و بازرگانی بین ایران و اتریش نیز به زمان صفویان باز می‌گردد که در آن زمان تعدادی از ایرانیان در اتریش و عده کثیری از اتریشی‌ها در ایران به ویژه در جلفای اصفهان اقامت داشتند. کتاب چهلستون که پیتر بدیک به زبان لاتین نوشت و به سال ۱۶۷۸م در وین به چاپ رسید، از نخستین سفرنامه‌هایی است که در اتریش به زبان فارسی منتشر شده و از نسخه‌های نادر موجود در کتابخانه ملی اتریش است. از دیگر کتاب‌های چاپ شده در اتریش، یکی هم کتاب شیوه معماری ایرانی اثر فیشر فن اراخ است. کتاب‌های زیادی از آثار ادبی ایران در مراکز اسناد خطی و کتابخانه‌های اتریش موجود است که مهم‌ترین آنها کتاب الابنیه عن حقایق الادویه اثر ابومنصور موفق هروی به خط اسدی طوسی (نوشته شده به سال ۴۴۷ ق) است که از آن به عنوان قدیم‌ترین نسخه فارسی موجود یاد کرده‌اند. این کتاب نیز در کتابخانه ملی اتریش نگهداری می‌شود.

از ایران‌شناسان و محققانی که در اتریش به ترجمه و چاپ آثار فارسی اقدام کرده‌اند، یکی فریدریش روکرت است که خدمات فراوانی در این باره انجام داده است. ترجمه چهل و چهار غزل از دیوان شمس، اشعار حافظ، شاهنامه فردوسی، اشعاری از سعدی و جامی، و کتاب هفت قلزم از کارهای اوست. هامر پورگشتال دیگر ایران‌شناس اتریش بود که دیوان حافظ، خسرو و شیرین نظامی، گلشن راز شیخ محمود شبستری، تذکره الشعراء دولتشاه سمرقندی و تاریخ و صاف را به زبان آلمانی ترجمه کرد و کتاب گلچینی از اشعار دو بیست شاعر ایرانی نیز از تألیفات اوست.

اتریش و ایران در کشورهای یکدیگر دارای مؤسسه و رایزنی فرهنگی هستند. از سوی دو کشور گفتگوهای دو جانبه اسلام و مسیحیت برقرار گردیده است. در ایران انجمن دوستی پارلمانی ایران و اتریش و در اتریش انجمن دوستی اتریش و ایران تشکیل گردیده است. در سال ۱۳۷۹ برپایی نمایشگاه آثار فرهنگی-هنری هفت هزار ساله ایران در اتریش یک رویداد مهم و کم‌سابقه فرهنگی در اروپا بود که با همکاری رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران دروین و موزه تاریخ و هنر اتریش در این موزه برگزار گردید.

همچنین اولین نمایشگاه اسناد تاریخی-سیاسی ایران و اتریش در اسفند ۱۳۸۰ همزمان با سفر رئیس‌جمهور محمد خاتمی به اتریش در وین برگزار شد. سومین کنفرانس گفتگوی اسلام و مسیحیت نیز با موضوع صلح و عدالت و تهدیدهای بین‌المللی در اسفند ۱۳۸۱ در تهران برگزار شد. در این زمینه نیز بارها رئیس‌جمهوری فقید اتریش در محافل داخلی و بین‌المللی به ابتکار رئیس دولت اصلاحات اشاره و ارج نهاده و بر اهمیت آن تأکید نمودند.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، با وجود اینکه اغلب کشورهای اروپایی اقدام به قطع روابط خود با ایران نموده بودند، اتریش مناسبات دوجانبه خود را ادامه داد. در دوران گروگان‌گیری در سفارت آمریکا یک نماینده از کشور اتریش به ایران سفر کرد تا نقش میانجی را ایفا کند ولی در کارش موفق نبود. همچنین سفر آروین لانس به ایران در سال ۱۹۸۴، نخستین سفر یک وزیر خارجه اتحادیه اروپا به ایران، بعد از انقلاب بود. همچنین در تیر ۱۳۶۶، علی‌اکبر ولایتی، سفری سه روزه به اتریش داشت که نخستین سفر یک وزیر امور خارجه ایران به یک کشور غربی، بعد از انقلاب ۱۳۵۷ بود. در خلال جنگ ایران و عراق نیز اتریش با اعلام بی‌طرفی، و همچنین پذیرش مصدومان ایرانی حملات شیمیایی عراق، از جمله کشورهای دوست ایران در اتحادیه اروپا محسوب می‌شد.

همچنین بعد از انقلاب، اعزام دانشجویان بورسیه و آزاد به اتریش افزایش یافت و سالانه بیش از ۱۰۰۰ دانشجوی ایران در رشته‌های مختلف دانشگاهی این کشور به تحصیل می‌پردازند. در حالی که تا قبل از انقلاب ۱۳۵۷، شمار ایرانیان مقیم اتریش بالغ بر ۱۷ هزار نفر بود، این آمار در سال ۱۹۹۰ به ۳۰ هزار نفر افزایش یافت. هم اکنون حدود ۴۰ هزار ایرانی در اتریش زندگی می‌کنند که غالباً فارغ‌التحصیلان مراکز آکادمیک این کشور می‌باشند. همچنین در حال حاضر حدود ۱۷۰۰۰ دانشجو و ۱۵۰۰ پزشک ایرانی در اتریش زندگی می‌کنند. قابل ذکر است که کتابخانه دانشگاه وین ۴۰ هزار نسخه خطی فارسی از کتب شعرا و دانشمندان ایرانی را در خود جای داده است.

اتریش از معدود کشورهای اروپایی بود که در زمان اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران، از پذیرش آن خودداری ورزید و روابط تجاری دوجانبه خود با ایران را ادامه داد. در سال ۱۳۹۴، تراز تجاری دو کشور اختلاف چشمگیری داشته و ارزش واردات کالایی اتریشی به ایران از جمله شیر خشک، آب پرتقال، آرد، برخی داروها، چوب اره‌شده، الکل

چرب، انواع کاغذ و پوشاک بسیار بیشتر از صادرات ایران به اتریش بوده که اهم این صادرات را می‌توان سبزیجات، تنباکوی قلیان، گلاب، کارتن، سنگ مرمر، مجسمه، مبل‌های چوبی دانست.

پس از توافق هسته‌ای وین که به رفع تدریجی تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران انجامید، هاینتس فیشر، رئیس‌جمهور اتریش، نخستین مقام عالی‌رتبه یک کشور عضو اتحادیه اروپایی بود که به ایران سفر کرد. وی در این سفر، با مقام معظم رهبری، ریاست جمهوری و سایر مقامات بلندپایه ایرانی دیدار کرد. وی همچنین یک هیئت پرتعداد اقتصادی را جهت گشایش باب تازه‌ای در روابط تجاری خود با ایران، با خود همراه کرد.

روابط علمی و دانشگاهی

روابط دانشگاهی ایران و اتریش به دنبال سفرهای متقابل رؤسای جمهوری هر دو کشور و امضاء تفاهم‌نامه‌های همکاری در زمینه‌های فرهنگی و اقتصادی و برگزاری همکاری‌های نمایشگاهی و موزه‌ای از تحرک قابل توجهی برخوردار شده است. به طور مثال می‌توان به تفاهم‌نامه بین آکادمی علوم اتریش و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و همکاری‌های علمی و تحقیقاتی ادیان و دانشگاه گراتس اشاره کرد.

هم‌اکنون مهم‌ترین مشکل در روابط دانشگاهی ایران و اتریش توقف فعالیت کرسی زبان فارسی در دانشگاه وین است. این در حالی است که زبان آلمانی در دانشگاه‌های ایران در سطح گسترده تدریس می‌شود. دانشگاه وین کمبود تقاضا، فقدان بازار کار و کمبود بودجه را دلیل تعلیق کرسی زبان فارسی اعلام کرده است.

با سفر هیأت عالی‌رتبه اتریش به ایران پس از توافق برجام یادداشت‌تفاهم همکاری‌های علمی و آموزشی بین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران و وزارت علوم و تحقیقات اتریش امضاء گردید و دانشگاه‌های مختلف ایران تا کنون یادداشت‌تفاهم و برنامه همکاری متعددی را با دانشگاه‌های اتریش امضاء و به مرحله اجرا درآورده‌اند.

انتظار می‌رود با سفر هیئت ۲۱ نفره از اتریش به ایران از ۲۴ الی ۲۶ دی‌ماه جاری و با امضاء سند همکاری مشترک در خصوص اجرای پروژه تحقیقاتی مشترک، روابط دانشگاهی دو کشور بیش از پیش افزایش یابد.

منابع:

بختیاری، محمد و حسین آبادیان (۱۳۸۹) «روابط سیاسی ایران و اتریش در دوره ناصری»، *تاریخ ایران*، ش ۶۷/۵، زمستان، صص ۱۶-۱.

سفارت جمهوری اسلامی ایران در وین؛ قابل دسترسی در نشانی الکترونیکی
<http://vienna.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=13&pageid=3237>

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در وین، قابل دسترسی در نشانی الکترونیکی
<http://vienna.icro.ir/index.aspx?siteid=186&pageid=5524>

روابط اقتصادی ایران و اتریش در پسا تحریم، پیمان جنوبی، شانا (شبکه اطلاع‌رسانی نفت و انرژی)، شهریور ۹۴؛ قابل دسترسی در نشانی الکترونیکی <http://www.shana.ir/fa/newsagency/246389/>

طبقه‌بندی دانشگاه‌های اتریش

علی طهایی

کارشناس ارشد دفتر همکاری علمی و بین‌المللی دانشگاه خوارزمی

در این نوشتار، دانشگاه‌های اتریش در دو بخش معرفی می‌شوند. ابتدا فهرست استانی همه دانشگاه‌ها ارائه می‌شود و سپس دانشگاه‌های برتر دولتی به اجمال مورد بررسی قرار می‌گیرند. تمرکز دانشگاهی اتریش در وین است و مهم‌ترین دانشگاه‌های این کشور در پایتخت قرار دارند. در بحث طبقه‌بندی دانشگاه‌ها هم عمدتاً به دولتی، خصوصی (آزاد)، علمی کاربردی (صنعتی)، و تربیت معلم (مدرس) تقسیم می‌شوند.

۱. فهرست استانی همه دانشگاه‌ها

دانشگاه‌های دولتی
دانشگاه وین
دانشگاه پزشکی وین
دانشگاه صنعتی وین
دانشگاه منابع طبیعی و علوم زیستی وین
دانشگاه علوم دامپزشکی وین
دانشگاه اقتصاد و تجارت وین
دانشگاه هنرهای کاربردی وین
دانشگاه موسیقی و هنرهای اجرایی وین
آکادمی هنرهای زیبا وین

دانشگاه‌های خصوصی

دانشگاه کنسرواتوریم وین
دانشگاه مدول وین
دانشگاه خصوصی زیگموند فروید وین پاریس
دانشگاه ویستر وین

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی WKW
دانشگاه علمی کاربردی تکنیک وین
دانشگاه علمی کاربردی BFI
وین FH واحد دانشگاه علمی کاربردی

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه آموزش معلم وین
دانشگاه آموزش کشاورزی و زیست‌محیطی
دانشگاه تربیت معلم وین کرمر

آستریا

دانشگاه‌های دولتی

دانشگاه گراتس
دانشگاه پزشکی گراتس
دانشگاه صنعتی گراتس
دانشگاه موزیک و هنر گراتس
دانشگاه مونتان لوین

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی جوانیوم
دانشگاه علمی کاربردی واحد FH

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم استیریا
دانشگاه آموزش کاتولیک گراتز

قیرول

دانشگاه‌های دولتی

دانشگاه اینسبروک
دانشگاه پزشکی اینسبروک

دانشگاه‌های خصوصی

دانشگاه علوم سلامت، انفورماتیک و تکنولوژی پزشکی

دانشگاه‌های علمی کاربردی

مرکز مدیریت مرکزی اینسبروک
دانشگاه علمی کاربردی کافشتاین
دانشگاه علمی کاربردی تیپلور گسن هایت

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم تیپول
دانشگاه تربیت معلم ادیت اشتاین

سالزبورگ

دانشگاه‌های دولتی

دانشگاه سالزبورگ
دانشگاه موزارت سالزبورگ

دانشگاه‌های خصوصی

دانشگاه پزشکی پارسوس
دانشگاه خصوصی سیپورگ کاسل

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی سالزبورگ

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم سالزبورگ

آستریای شمالی

دانشگاه‌های دولتی

دانشگاه لینتز یوهان کاپلر
دانشگاه هنر و طراحی لینتز

دانشگاه‌های خصوصی

دانشگاه خصوصی تیولوژی کاتولیک
دانشگاه آنتون بروکنر

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی آستریای شمالی
دانشگاه علمی کاربردی حرفه‌ای سلامت آستریای شمالی

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم آستریای شمالی
دانشگاه تربیت معلم دیوسیس لیتنز

کارینتیا

دانشگاه‌های دولتی

دانشگاه کلاگن فورت آلپن آدریا

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی کارینتیا

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم کارینتیا ویکتور فرانکل

آستریای جنوبی

دانشگاه‌های دولتی

دانشگاه دونبه کرمس

دانشگاه‌های خصوصی

دانشگاه خصوصی دونبه
دانشگاه طراحی جدید

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی کرمس
دانشگاه علمی کاربردی واینر نوستات
دانشگاه علمی کاربردی سن پولتن

آکادمی نظامی ترسان

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم آستریای جنوبی

پرگولیند

دانشگاه‌های خصوصی

دانشگاه صلح اروپا

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی برکلند

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم برکلند

ورالپورگ

دانشگاه‌های علمی کاربردی

دانشگاه علمی کاربردی ورالپورگ

دانشگاه‌های تربیت معلم

دانشگاه تربیت معلم ورالپورگ

۲. معرفی اجمالی دانشگاه‌های دولتی برتر اتریش

دانشگاه وین	
سال تاسیس	۱۳۶۵ میلادی
تعداد استاد	۶۷۰۰
تعداد دانشجو	۹۱۰۰۰
دانشجویان خارجی	۲۵ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	مدیریت، اقتصاد، تجارت، شیمی، فیزیک، علوم کامپیوتر، علوم زمین، جغرافیا، کیهان‌شناسی، تاریخ و فرهنگ، حقوق، علوم زیستی، فلسفه،

تعلیم و تربیت، روانشناسی، علوم اجتماعی، بیولوژی مولکولی، علوم ورزشی و تربیت معلم	
وبسایت دانشگاه	www.univie.ac.at
پست الکترونیک واحد بین الملل	international.office@univie.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۴۲۷۱۸۲۰۸

دانشگاه علوم پزشکی وین	
بزرگترین مرکز پزشکی در اتریش و یکی از معروفترین مراکز تحقیقاتی پزشکی در اروپا و دارای ارتباط بسیار نزدیک با بیمارستان عمومی وین	
سال تاسیس	۱۳۷۵ میلادی
تعداد پزشکان	۱۸۰۰
تعداد پژوهشگران	۱۵۰۰
درمان بیش از ۱۰۰ هزار بیمار در سال	
دانشکده‌ها و مراکز علمی	پزشکی، دندانپزشکی، مرکز درمان آلرژی، مرکز تحقیقات سرطان، مرکز عصب‌شناسی، مرکز تصویربرداری، علوم پایه، مراکز مراقبت‌های ویژه، مرکز متابولیسم و تغذیه
وبسایت دانشگاه	www.meduniwien.ac.at
پست الکترونیک واحد بین الملل	international@meduniwien.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۴۰۱۶۰۲۱۰۱۴

دانشگاه صنعتی وین	
سال تاسیس	۱۸۱۵ میلادی
تعداد استاد	۲۱۰۰
تعداد دانشجو	۲۹۰۰۰
دانشجویان خارجی	۲۸/۸ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	معماری و طراحی شهری، مهندسی عمران، مهندسی الکترونیک و فناوری اطلاعات، انفورماتیک، ریاضیات، مهندسی مکانیک، علوم تجارت، فیزیک، شیمی صنعتی
وبسایت دانشگاه	www.tuwien.ac.at
پست الکترونیک واحد بین الملل	zemann@ai.tuwien.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۵۸۸۰۱۴۱۵۵۲

دانشگاه منابع طبیعی و علوم زیست‌وی (BOKU)	
سال تاسیس	۱۸۷۲ میلادی
تعداد دانشجو	۱۰۰۰۰
دانشکده‌ها و مراکز علمی	محیط زیست، آب و اتمسفر، نانوبیوتکنولوژی، بیولوژی، علوم تغذیه، علوم زیرساختی، اقتصاد و علوم انسانی، سیستم‌های کشاورزی، مهندسی سازه و خطرات محیطی، علوم جنگل و محیط، بیولوژی سلولی و ژنتیک کاربردی، مهندسی مواد و فرآیند، بیوتکنولوژی
وبسایت دانشگاه	www.boku.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	zib@ai.tuwien.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۴۷۶۵۴۲۶۰۰

دانشگاه علوم دامپزشکی وین	
از نظر قدمت سومین دانشگاه دامپزشکی دنیاست.	
سال تاسیس	۱۷۶۵ میلادی
تعداد پژوهشگران	۵۸۰
تعداد دانشجو	۲۳۰۰
دانشکده‌ها و مراکز علمی	علوم بیوپزشکی، پاتوبیولوژی، سلامت حیوانات و دامپزشکی، حیوانات اهلی و اسب، زیست‌شناسی و تحقیقات یکپارچه
وبسایت دانشگاه	www.vetmeduni.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	ursula.schober@vetmeduni.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۲۵۰۷۷۱۱۰۷

دانشگاه اقتصاد و تجارت وین	
بزرگترین دانشگاه اقتصاد و تجارت در اتحادیه اروپا	
سال تاسیس	۱۸۹۸ میلادی
تعداد استاد	۱۴۰۰
تعداد دانشجو	۲۳۶۰۰
دانشجویان خارجی	۲۳ درصد از ۱۱۰ کشور دنیا
دانشکده‌ها و مراکز علمی	تجارت و قوانین امنیت اجتماعی، اقتصاد، امور مالی و حسابداری، زبان‌های خارجی و تجارت بین‌الملل، سیستم‌های اطلاعاتی و عملیاتی، مدیریت، بازاریابی، قوانین عمومی، اقتصاد اجتماعی، مدیریت

استراتژیک و نوآوری	
www.wu.ac.at	وبسایت دانشگاه
zas@wu.ac.at	پست الکترونیک واحد بین الملل
+۴۳ ۱۳۱۳۳۶۴۳۱۰	تلفن

دانشگاه هنرهای کاربردی وین	
سال تاسیس	۱۸۶۷ میلادی
تعداد استاد	۳۴۰
تعداد دانشجو	۲۰۰۰
دانشجویان خارجی	۴۰ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	معماری، هنرهای زیبا، طراحی، علوم هنر و آموزش هنر، نویسندگی خلاقانه، هنر و تکنولوژی، مرکز هنر و انتقال دانش، کلکسیون و آرشیو
وبسایت دانشگاه	www.dieangewandte.ac.at
پست الکترونیک واحد بین الملل	brigitte.christoph@uni-ak.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۷۱۱۳۳۳۱۷۰

دانشگاه موسیقی و هنرهای نمایشی وین	
یکی از بزرگترین، قدیمی ترین و معروف ترین دانشگاه‌های هنرهای زیبا، موسیقی، تئاتر و فیلم در دنیا	
سال تاسیس	۱۸۶۷ میلادی
تعداد استاد	۸۰۰
تعداد دانشجو	۳۰۰۰ نفر از بیش از ۷۰ کشور دنیا
دانشکده‌ها و مراکز علمی	الکتروآکوستیک، آنالیز موسیقی، تاریخ هنر، ادوات موسیقی، موسیقی کلیسایی، آموزش موسیقی با ادوات خاص، ادوات بادی و پرکاشن، موسیقی درمانی، موسیقی عمومی، مدیریت و مطالعات فرهنگی، موسیقی اجتماعی، موسیقی ملل، فیلم و تلویزیون، صدا و موسیقی تئاتر
وبسایت دانشگاه	www.mdw.ac.at
پست الکترونیک واحد بین الملل	internationaloffice@mdw.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۷۱۱۵۵۷۴۲۰

آگادیه هنرهای زیبا وین	
یک دانشگاه مطرح دولتی در زمینه هنرهای زیبا	

سال تاسیس	سده ۱۷ میلادی
تعداد استاد	۲۶۰
تعداد دانشجو	۱۳۰۰
دانشجویان خارجی	۴۰ درصد از ۵۰ کشور دنیا
دانشکده‌ها و مراکز علمی	معماری، آموزش هنر، هنرهای زیبا، طراحی صحنه، برنامه‌های دکتری انسان‌شناسی، علوم طبیعی و معماری
وبسایت دانشگاه	www.akbild.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international@akbild.ac.at
تلفن	+۴۳ ۱۵۸۸۱۶۲۱۰۰

دانشگاه گراتسی	
سال تاسیس	۱۵۸۵ میلادی
تعداد استاد	۲۶۰۰
تعداد دانشجو	۳۰۵۰۰
دانشجویان خارجی	۱۱/۲ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	هنر و انسان‌شناسی، محیط زیست، علوم آموزشی و منطقه‌ای، حقوق، علوم طبیعی، تجارت، اقتصاد، علوم اجتماعی، دین‌شناسی
وبسایت دانشگاه	www.uni-graz.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international@uni-graz.at
تلفن	+۴۳ ۱۳۱۶۳۸۰۱۲۴۹

دانشگاه علوم پزشکی گراتسی	
سال تاسیس	۱۸۶۳ میلادی
تعداد استاد	۱۳۴۳
تعداد دانشجو	۴۲۰۰
دانشجویان خارجی	۱۸/۵ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	پزشکی، دندانپزشکی، علوم پزشکی، علوم پرستاری
وبسایت دانشگاه	www.medunigraz.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international.office@med-unigraz.at
تلفن	+۴۳ ۳۱۶۳۸۰۴۰۳۰

دانشگاه صنعتی گراتس

یکی از معروفترین دانشگاه‌های فنی و مهندسی اروپا

سال تاسیس	۱۸۱۱ میلادی
تعداد استاد	۱۴۰۰
تعداد دانشجو	۱۲۵۰۰
دانشجویان خارجی	۱۵/۳ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	معماری، مهندسی عمران، مهندسی مکانیک و علوم اقتصادی، ریاضیات و فیزیک صنعتی، شیمی صنعتی و مهندسی فرآیند، بیوتکنولوژی، علوم کامپیوتر، علوم و مهندسی مواد، علوم اطلاعات و ارتباطات
وبسایت دانشگاه	www.tugraz.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	info@tugraz.at
تلفن	+۴۳ ۳۱۶۸۷۳۶۴۱۹

دانشگاه موسیقی و هنرهای نمایشی گراتس

سال تاسیس	۱۸۱۵ میلادی
تعداد استاد	۴۰۰
تعداد دانشجو	۲۳۰۰
دانشجویان خارجی	۴۵ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	پیانو، پرکاشن و ادوات بادی، آموزش موسیقی، موسیقی کلیسایی، صدا، تحقیقات جاز، موزیک درام، اجرای موسیقی باستان، موسیقی الکترونیک و آکوستیک
وبسایت دانشگاه	www.kug.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	irene.hofmann-wellenhof@kug.ac.at
تلفن	+۴۳ ۳۱۶۳۸۹۱۱۶۲

دانشگاه مونتانی لوبی

سال تاسیس	۱۸۴۰ میلادی
تعداد استاد	۴۵۰

تعداد دانشجویان خارجی	۳۳۰۰
تعداد دانشجویان خارجی	۱۳ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	علوم زمین و جغرافیا، مهندسی معدن، مهندسی نفت، متالورژی، علوم و مهندسی پلیمر، مهندسی مکانیک، مهندسی حفاظت از محیط زیست، لجستیک، انرژی و تکنولوژی صنعتی
وبسایت دانشگاه	www.unileoben.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	admission@unileoben.ac.at
تلفن	+۴۳ ۳۸۴۲۴۰۲۷۰۴۵

دانشگاه ایشپبروک	
سال تاسیس	۱۵۶۲ میلادی
تعداد استاد	۴۰۰۰
تعداد دانشجو	۲۸۰۰۰
دانشکده‌ها و مراکز علمی	معماری، بیولوژی، شیمی و داروسازی، آمار و اقتصاد، تعلیم و تربیت، علوم جوی و زمین، فلسفه و تاریخ، ادبیات و زبان‌شناسی، حقوق، ریاضیات و علوم کامپیوتر، فیزیولوژی و علوم کامپیوتر، مدیریت، تعلیم و تربیت، علوم سیاسی و جامعه‌شناسی
وبسایت دانشگاه	www.uibk.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international-relations@uibk.ac.at
تلفن	+۴۳ ۵۱۲۵۰۷۳۲۴۰۱

دانشگاه علوم پزشکی ایشپبروک	
سال تاسیس	۲۰۰۴ میلادی، اما از سال ۱۶۶۹ به صورت دانشکده فعال بوده است.
تعداد استاد	۱۴۰۰
تعداد دانشجو	۳۰۰۰
دانشجویان خارجی	۲۲ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	تمامی گرایش‌های پزشکی، شامل ۱۰ دپارتمان، ۳۶ کلینیک و ۳ موسسه پزشکی
وبسایت دانشگاه	www.i-med.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international-relations@i-med.ac.at
تلفن	+۴۳ ۵۱۲۹۰۰۳۷۰۰۶۰

دانشگاه سالزبورگ

سال تاسیس	۱۶۲۲ میلادی
تعداد استاد	۱۷۰۰
تعداد دانشجو	۱۷۰۰۰
دانشجویان خارجی	۳۳ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	دین‌شناسی، فلسفه، مطالعات مذهبی، تاریخ، حقوق، علوم اجتماعی و اقتصادی، علوم طبیعی، علوم کامپیوتر، روانشناسی، بیولوژی سلولی، مرکز تحقیقات زبان، تاریخ فرهنگ
وبسایت دانشگاه	www.uni-salzburg.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international@sbg.ac.at
تلفن	+۴۳ ۶۶۲۸۰۴۴۲۰۴۳

دانشگاه موزارت سالزبورگ

سال تاسیس	۱۸۴۱ میلادی
تعداد استاد	۵۰۰
تعداد دانشجو	۱۶۰۰
دانشجویان خارجی	۵۶ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	موسیقی، مطالعات نواختن ساز، مطالعات پرکاشن و سازهای بادی، موسیقی تئاتر، آموزش موسیقی، تئاتر درام، طراحی صحنه، هنرهای زیبا، هنر و صنایع دستی
وبسایت دانشگاه	www.uni-mozarteum.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	elizabeth.skaerbaeck@moz.ac.at
تلفن	+۴۳ ۶۶۲۶۱۹۸۲۲۳۰

دانشگاه لینتزر پوهان کاپلر

سال تاسیس	۱۹۶۶ میلادی
تعداد استاد	۲۸۰۰
تعداد دانشجو	۱۹۰۰۰
دانشگاه‌های همکار	بیش از ۲۵۰ موسسه از ۵۰ کشور

دانشکده‌ها و مراکز علمی	علوم انسانی، اقتصاد و تجارت، حقوق، مهندسی و علوم طبیعی
وبسایت دانشگاه	www.jku.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	auslandbuero@jku.at
تلفن	+۴۳ ۷۳۲۲۴۶۸۳۲۹۲

دانشگاه هنر و طراحی لیپتزر	
سال تاسیس	۱۹۴۷ میلادی
تعداد استاد	۱۰۵
تعداد دانشجو	۱۲۰۰
دانشجویان خارجی	۲۱ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	معماری، هنرهای زیبا، عکاسی، فرهنگ رسانه، مجسمه‌سازی، طراحی، تربیت معلم، آموزش هنر، طراحی و تکنولوژی، طراحی پارچه، طراحی رسانه، علوم وبسایت، ارتباط مجازی
وبسایت دانشگاه	www.ufg.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	international.office@ufg.ac.at
تلفن	+۴۳ ۷۳۲۷۸۹۸۲۶۹

دانشگاه کلاگن فوروت آلپین آدریا	
سال تاسیس	۱۹۴۷ میلادی
تعداد استاد	۱۰۵
تعداد دانشجو	۱۰۰۰۰
دانشجویان خارجی	۲۱ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	علوم انسانی، مدیریت و اقتصاد، محیط زیست، تعلیم و تربیت، ریاضیات و آمار، انفورماتیک و تکنولوژی ارتباطات
وبسایت دانشگاه	www.aau.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	internationals@aau.at
تلفن	+۴۳ ۴۶۳۲۷۰۰۹۲۰۷

دانشگاه دوئیبه گرمسی	
بیشتر برای افراد شاغل است و طیف وسیعی از رشته‌ها را شامل می‌شود.	

سال تاسیس	۱۹۹۴ میلادی
تعداد استاد	۱۹۰
تعداد استاد خارجی	۹۲۰
تعداد دانشجو	۶۳۰۰
دانشجویان خارجی	۳۲ درصد
دانشکده‌ها و مراکز علمی	پزشکی، مدیریت، موسیقی، حقوق، علوم تصویرسازی، تعلیم و تربیت، هنر و معماری
وبسایت دانشگاه	www.donau-uni.ac.at
پست الکترونیک واحد بین‌الملل	io@donau-uni.ac.at
تلفن	+۴۳ ۲۷۳۲۸۹۳۲۲۱۶

آموزش عالی و همکاری‌های علمی بین‌المللی اتریش

مهدی حاجی‌محمدی

استادیار گروه شیمی دانشگاه خوارزمی

در این نوشتار، در وهله نخست، مروری بر پیشینه آموزش عالی در اتریش و تلاش‌های دولت آن برای گسترش یک نظام آموزش عالی کارآمد بررسی می‌شود. در مباحث بعدی، همکاری علمی بین‌المللی به عنوان راه‌حلی گریزناپذیر برای پیشرفت نظام آموزش عالی بررسی می‌شود و به برخی مشارکت‌های علمی این کشور در پروژه‌های مشترک با اتحادیه اروپا و دیگر کشورها پرداخته می‌شود. همچنین، اتریش برای جلب همکاری کشورهای دیگر در امر آموزش عالی، کمک‌های مالی خود را به برخی کشورهای در حال توسعه ارائه می‌دهد که به این نیز در بخش‌های دیگری پرداخته می‌شود.

مروری بر پیشینه آموزش عالی

در سده‌های ۱۷ و ۱۸ در سرزمین اتریش امروزی چهار دانشگاه وجود داشت که بدون هیچ گونه استقلال در برنامه و محتوا تحت نفوذ و نظارت کلیسا بودند و از این رو، از جریان پیشرفت‌های علمی عصر جدید به دور بودند. رشد روزافزون دانشجویان برخاسته از طبقه اشراف باعث ایجاد نوعی «نظامی‌گری» در زندگی آکادمیک و دانشگاه‌ها گردید. کارها و تلاش‌های ماریا ترزا و ژوزف دوم باعث شد ساختار جدیدی در نظام آموزشی دانشگاه‌ها ایجاد شود، دانشگاه‌ها از نو سازماندهی شدند و به مؤسسات دولتی تبدیل شدند. در سال ۱۷۸۲ در راستای اصلاحات دانشگاهی مورد نظر ژوزف دوم دانشگاه‌های گراتس و اینسبروک تعطیل و به دبیرستان‌هایی برای آموزش و تربیت کشیشان، کارمندان،

پزشکان و ماماها تبدیل شدند. با اینکه این اصلاحات پس از مرگ ژوزف دوم تا حدود زیادی پسرفت و عقبگرد داشتند ولی تبدیل دانشگاه‌ها به مؤسسات عمومی و تحت کنترل دولت به جای خود باقی ماند.

در نیمه اول قرن نوزدهم تصمیمات مهم دیگری در مسیر پیشرفت دانشگاه‌های اتریش صورت گرفتند. در حالی که دانشگاه سالزبورگ که تحت کنترل ایالت بایرن آلمان بود در سال ۱۸۱۰ منحل گردید، دبیرستان‌های اینسبروک در سال ۱۸۲۶ و گراتس در سال ۱۸۲۷ دوباره به عنوان دانشگاه شروع به کار کردند. علاوه بر این، مقدمه دانشگاه‌های صنعتی امروزی در وین، گراتس و لئوبن ایجاد شدند. انقلاب ۱۸۴۸ باعث ایجاد یک نوسازی در دانشگاه‌ها گردید و با تصویب قانون جدیدی، دانشگاه‌ها تا حد زیادی از استقلال اداری برخوردار شدند. آزادی تعلیم و تعلم توسط دولت تضمین شد. روش تدریس، دعوت استاد و شیوه مدیریت مورد بازنگری قرار گرفت. عبارتهای کهنه‌ای همچون «ملیت‌ها» و «کمیت‌های اساتید» حذف شدند. رشته‌های فلسفی در یک دانشگاه گرد هم آمدند و دوره تحصیلی به چهار سال افزایش یافت. شیوه ورود به دانشگاه از طریق گذراندن دوره‌های آموزشی منتهی به دیپلم (به عنوان مدرک لازم برای ورود به دانشگاه) از نو برنامه‌ریزی شد. برای انجام این اصلاحات اداری و آموزشی گسترش فراوانی در سطح رشته‌ها، پرسنل و امکانات در درون دانشگاه‌ها صورت پذیرفت.

در نیمه دوم سده ۱۹ تأسیس و گسترش مدارس عالی و فنی در دستور کار قرار گرفت. از سال ۱۸۷۲ دبیرستان شهر گراتس که توسط دوک بزرگ «یوهان» تأسیس شده بود و نیز مؤسسه پلی‌تکنیک وین که در سال ۱۸۱۵ ایجاد شده بود (این دو بعدها دانشگاه‌های صنعتی وین و گراتس شدند)، به عنوان مدارس عالی اداره شدند و مدرسه عالی کشاورزی نیز دوباره احیاء شد. در سال ۱۸۹۶، مدرسه دامپزشکی که تحت نظارت ارتش بود، به صورت مدرسه عالی درآمد. در سال ۱۸۹۸ یک آکادمی تخصصی به عنوان بنای اولیه دانشگاه اقتصاد امروزی وین تأسیس شد. در سال ۱۹۰۱، هر دو مدرسه عالی صنعتی مذکور و در سال ۱۹۰۴ مؤسسه تحقیقات معدن که در سال ۱۸۴۰ در لئوبن ایجاد شده بود، و نیز مدرسه عالی دامپزشکی در سال ۱۹۰۸ از کرسی دکترا برخوردار شدند. این سیستم آموزشی عالی که در قرن نوزدهم ایجاد شده بود حداقل در شکل ظاهری تا به امروز دست نخورده باقی مانده است.

پس از سقوط حکومت پادشاهی، دانشگاه‌ها و مدارس عالی اتریش به عنوان مؤسسات آموزشی دولتی تحت نظارت دولت جمهوری اداره شدند. بارزترین کار جمهوری اول دخالت دادن مدارس عالی در مسائل و امور سیاسی آن زمان بود. به خاطر وجود درگیری‌های ناسیونالیستی که از پایان سده نوزدهم وجود داشت، بسیاری از شخصیت‌های دانشگاهی و همچنین دانشگاه‌ها نتوانستند رابطه سازنده‌ای با جمهوری و دموکراسی برقرار کنند. در سال‌های بین دو جنگ جهانی تفکر ناسیونالیسم آلمانی-ضداتریشی بر مدارس عالی مسلط بود و تفکر یهودی‌ستیزی در سطح گسترده‌ای حکمفرما بود. با الحاق اتریش به رایش سوم در سال ۱۹۳۸، شیوه قانونگذاری عالی آموزش آلمان وارد اتریش شد. مخالفان سیاسی و اساتید و دانشجویان یهودی از دانشگاه‌ها اخراج می‌شدند و گرفتار سناریوی کشتار نازی‌ها و یا قربانی جنگ جهانی دوم می‌شدند. در میان آنها بسیاری از نخبگان و دانشمندان سرشناس اتریشی به چشم می‌خورد. دانشگاه‌ها تا حدود زیادی از دست رفته بودند. دانشگاه‌ها دچار انحراف و قدرت‌طلبی شده و فقط اندکی از اساتید از سیاست‌زدگی به دور بودند. دانشمندان نخبه و مشهور کمی در کشور باقی مانده بودند.

بعد از جنگ جهانی دوم و به ویژه پس از سال ۱۹۵۵، قوانین مربوط به مدارس عالی اتریش دوباره به اجرا گذاشته شد و کار آموزش مجدداً به راه افتاد. دانشگاه‌ها صدمات زیادی از حوادث و آشفتگی‌های پس از سال ۱۹۱۸ متحمل شده بودند. بسیاری از قوانین اصولی مدارس عالی متعلق به سده نوزدهم در دانشگاه‌ها اجرا می‌شد. با تصویب قانون جدید آموزشی در مدارس عالی در سال ۱۹۵۵، برای اولین بار یک قانون معتبر برای دانشگاه‌ها و مدارس عالی علمی ایجاد گردید، البته بدون هیچ گونه نوآوری در ساختار سازمانی و برنامه‌ریزی، چنان که قانون مدارس عالی مربوط به سده نوزدهم تا زمان سازماندهی مجدد در دهه هفتاد تا حدودی بدون تغییر مانده بود. آخرین تأسیس دانشگاه تا کنون مربوط به دهه ۱۹۶۰ می‌باشد. در سال ۱۹۶۲ دانشگاه تازه تأسیس سالزبورگ شروع به کار کرد. در سال ۱۹۶۶ مدرسه عالی علوم اجتماعی و اقتصاد در لینتس شروع به کار کرد و در این فاصله در کنار دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد از یک دانشکده حقوق و یک دانشکده صنعتی و علوم طبیعی نیز برخوردار گردید. در سال ۱۹۷۰ مدرسه عالی علوم تربیتی در کلاگن‌فورت راه‌اندازی و در سال ۱۹۹۳ با ایجاد تحول در ساختار آن به دانشگاه کلاگن‌فورت تغییر نام داد. به علاوه، این دانشگاه به دو دانشکده علوم

انسانی و اقتصاد تقسیم گردید. با آغاز به کار قانون فراگیر تحصیل در مدارس عالی (AHStG) در سال ۱۹۶۶، طی دو دهه کل نظام آموزشی دانشگاهی از زیربنای قانونی جدیدی برخوردار و مدرن تر شد.

در سال ۱۹۷۵ قانون برنامه‌ریزی دانشگاهی جدیدی به مرحله اجرا در آمد. از مهم-ترین نوآوری‌های این قانون، دخالت دادن اساتید، دانشجویان و پرسنل اداری در روند تصمیمات دانشگاهی و نیز نوسازی در ساختار مؤسسات می‌باشد.

تحصیلات هنری از لحاظ تاریخی تقریباً به تازگی دارای نظم آموزشی آکادمیک گردیده است. تدریس کاملاً شخصی و شیوه آموزش غیرهماهنگ با نظام آموزشی استاندارد در آموزشگاه‌های اساتید مشهور هنر هنوز هم تأثیر خود را بر برنامه‌ریزی و روش تدریس «کلاس‌های هنری تخصصی» در دانشگاه‌ها حفظ کرده است. قدیمی‌ترین دانشگاه هنر، آکادمی هنرهای تجسمی در وین است. قیصر لئوپولد دوم در سال ۱۶۹۶ یک آکادمی برای نقاشی، مجسمه‌سازی، معماری، پرسپکتیو و ساخت بناهای مستحکم تأسیس کرد. در سال ۱۷۶۶، آکادمی سلطنتی قلمکاری و در سال ۱۷۶۷ آکادمی گراورسازی تأسیس شد. این سه آکادمی در سال ۱۷۷۲ توسط ملکه ماریا ترزا تحت عنوان «انجمن سلطنتی آکادمی هنرهای تجسمی» یکپارچه شدند. پس از دگرگونی‌های متعدد در ساختار این آکادمی، به عنوان «آکادمی هنرهای تجسمی» در سال ۱۸۷۲ بر اساس قانون جدید آموزشی به مدرسه عالی ارتقاء یافت. اصول قانونی این مدرسه عالی بر قانون برنامه‌ریزی ساختار آکادمی‌های مصوب سال ۱۹۵۵ تأثیرگذار بود و در سال ۱۹۸۸ قانون جدید ساختار آکادمی‌ها و مدارس عالی جایگزین آن شد. بنیان و اساس دانشگاه‌های هنر در نیمه اول سده نوزدهم ریخته شده بود. «انجمن دوستداران موسیقی حکومت سلطنتی اتریش» در سال ۱۸۱۷ یک مدرسه آواز با مدیریت آنتونیو سالیری افتتاح کرد که به سرعت رشته‌های آموزشی سازهای مختلف نیز در آن گسترش پیدا کرد. تاریخ دانشگاه موسیقی اینسبروک به تأسیس یک مدرسه آواز در سال ۱۸۱۶ توسط «انجمن موسیقی ایالت اشتایرمارک» باز می‌گردد. همچنین تأسیس انجمن موسیقی کلیسا در سالزبورگ در سال ۱۸۴۱ نقطه شروع تشکیل دانشگاه موسیقی «موتزارت» بود. در سال ۱۹۰۹، دولت اداره هنرستان موسیقی وین را در دست گرفت و آن را «آکادمی سلطنتی و هنرهای نمایشی» نام نهاد. آکادمی «موتزارت» که از سال ۱۸۸۱ توسط «بنیاد

بین‌المللی موتزارت» اداره می‌گردید، در سال ۱۹۱۴ به صورت عمومی در آمد و به هنرستان موسیقی تبدیل گردید و بالاخره در سال ۱۹۲۲ تحت نظارت دولت در آمد. تأسیس دانشگاه هنرهای عملی در وین با اصلاحات آموزشی علم‌گرایانه نیمه دوم قرن نوزدهم مرتبط است. در سال ۱۸۶۷، مدرسه مشاغل هنری متعلق به «موزه سلطنتی هنر و صنعت اتریش» با هدف پرورش نیروهای متخصص هنری در عرصه صنعت تأسیس شد. در طول سال‌ها رشته‌هایی همچون فلزکاری و منبت‌کاری به برنامه تحصیلی این دانشگاه اضافه شد. این دانشگاه در سال ۱۹۰۹ تحت نظارت دولت در آمد. بین سال‌های ۱۹۳۸ و ۱۹۴۵ تمامی دانشگاه‌های هنر امروزی توسط آلمان‌ها اداره می‌شدند. در دوره جمهوری دوم این دانشگاه‌ها تبدیل به آکادمی شدند: آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی در وین (۱۹۴۷) و آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی موتزارت در سالزبورگ (۱۹۵۳). هنرستان موسیقی گراتس در سال ۱۹۶۳ به عنوان «آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی گراتس» تحت نظارت دولت در آمد. با قانون برنامه‌ریزی مدارس عالی هنر مصوب سال ۱۹۷۱ این آکادمی‌ها به مدارس عالی تبدیل شدند و بالاخره در سال ۱۹۷۳ مدرسه خصوصی هنر در لینتس که در سال ۱۹۴۷ تأسیس شده بود تحت عنوان «مدرسه عالی طراحی صنعتی و هنری لینتس» به دولت واگذار شد.

موقعیت برتر آموزش عالی اتریش

۷ دانشگاه در اتریش در رتبه‌بندی کیو اس (QS World University Rankings) قرار دارند که ۵ دانشگاه رتبه زیر ۵۰۰ هستند که در این قسمت به بررسی این ۵ دانشگاه می‌پردازیم:

دانشگاه وین (University of Vienna)

دانشگاه وین با رتبه جهانی ۱۵۶ معتبرترین دانشگاه در میان دانشگاه‌های اتریش می‌باشد. همچنین، این دانشگاه بزرگترین دانشگاه اتریش بوده و امسال جشن ششصد و پنجاهمین سالگرد تأسیس خود را برگزار می‌کند که قدیمی‌ترین دانشگاه با زبان تدریس آلمانی در جهان محسوب می‌شود. در حال حاضر دانشگاه وین با حدود ۹۲ هزار دانشجو یکی از بزرگترین دانشگاه‌های اروپا می‌باشد. رشته‌های زیادی در این دانشگاه به زبان آلمانی تدریس می‌شوند. در عین حال، دوره‌های متنوع در مقطع کارشناسی‌ارشد به زبان انگلیسی برای متقاضیان تحصیل در اتریش ارائه می‌شود. این دانشگاه مفتخر به داشتن ۱۵ برنده جایزه نوبل می‌باشد و بیش از ۶۰ دانشکده

مربوط به این دانشگاه در سرتاسر وین وجود دارد.

دانشگاه تکنولوژی وین (Vienna University of Technology)

دومین دانشگاه معتبر اتریش در رنکینگ کیو اس، دانشگاه تکنولوژی وین با رتبه جهانی ۲۴ می‌باشد. این دانشگاه که در سال ۱۸۱۵ تأسیس شده، یکی از معتبرترین مراکز فنی در اروپا به شمار می‌رود. رشته‌های اصلی این دانشگاه در زمینه مهندسی و علوم طبیعی بوده و بیش از ۲۶ هزار دانشجو در این دانشگاه مشغول به تحصیل هستند که درصد زیادی از آنها دانشجویان بین‌المللی می‌باشند.

دانشگاه اینزبروک (Universität Innsbruck)

دانشگاه اینزبروک با رتبه جهانی ۲۸۸ و حضور در ۳۰ دانشگاه برتر دنیا از لحاظ تعداد دانشجویان بین‌المللی و حضور در ۸۰ دانشگاه برتر دنیا از لحاظ استادان بین‌المللی، یکی از معتبرترین دانشگاه‌های اتریش و اروپا به شمار می‌آید. این دانشگاه با حدود ۲۸ هزار دانشجویی در حال تحصیل، سومین دانشگاه بزرگ اتریش محسوب می‌شود. دانشکده‌های این دانشگاه در سرتاسر شهر اینزبروک واقع شده‌اند و به علت موقعیت کوهستانی شهر اینزبروک، دانشگاه اینزبروک برای مطالعات و تحقیق درباره کوهستان‌ها مشهور می‌باشد.

دانشگاه کارل فرانسیس (Karl-Franzens-Universität Graz)

دانشگاه کارل فرانسیس که با نام دانشگاه گراتز نیز شناخته می‌شود، دارای رتبه جهانی ۴۱۱ است. دانشگاه گراتز در سال ۱۵۸۵ تأسیس شده و از این لحاظ دومین دانشگاه قدیمی و با ۳۱ هزار دانشجویی در حال تحصیل، دومین دانشگاه بزرگ اتریش محسوب می‌شود. دانشگاه گراتز مانند دانشگاه اینزبروک، از دانشکده پزشکی خود جدا شده و این دانشکده به عنوان دانشگاه پزشکی گراتز در حال حاضر به صورت مستقل فعالیت می‌کند. این دانشگاه همچنین با مشارکت دانشگاه تکنولوژی گراتز دوره‌های مشترک در زمینه علوم طبیعی و بیولوژی ارائه می‌دهد.

دانشگاه یوهانس کپلر لینز (JKU)

دانشگاه یوهانس کپلر یک مرکز آموزشی مدرن و جزو دانشگاه‌های به‌روز دنیا می‌باشد. این دانشگاه دارای برنامه‌های هدفمند قوی در زمینه دانشجو و استاد است. به کار بردن به‌روزترین اطلاعات و جدیدترین تکنولوژی‌ها یکی از مهم‌ترین دلایل موفقیت این دانشگاه می‌باشد. این دانشگاه در سال ۱۹۶۶ تأسیس و در حال حاضر بیش از ۱۹ هزار دانشجو در ۶۰ رشته دانشگاهی مختلف دارد که در جهان به طور کامل شناخته شده است و یکی از بزرگترین دانشگاه‌های شمال اتریش به شمار می‌آید. دانشگاه یوهانس کپلر در حال حاضر با ۲۵۰ دانشگاه از ۵۰ کشور دنیا

همکاری می‌کند. در این دانشگاه ۱۲۰ پروفیسور و ۱۷۰۰ کارمند اداری مشغول به کار می‌باشند.

اعطای کمک‌هزینه تحصیلی

در ترم زمستان ۲۰۰۱/۲۰۰۰، در مجموع ۲۰۱۸۵ کمک‌هزینه برای دانشجویان دانشگاه‌های علمی پرداخت شد. برای دانشجویان دانشگاه‌های هنر ۷۱۱ کمک‌هزینه و برای دانشجویان مدارس عالی ۲۶۱۶ کمک‌هزینه پرداخت شده است. تقریباً ۳۶ درصد دریافت‌کنندگان کمک‌هزینه که مشغول به تحصیل در دانشگاه‌ها بودند از حداکثر کمک‌هزینه استفاده کرده‌اند. میانگین کمک‌هزینه تحصیلی در دانشگاه‌ها در ترم زمستانی ۲۰۰۱/۲۰۰۰ مبلغ ۵۱۸۰۰ شیلینگ در سال بود.

کمک‌هزینه تحصیلی ویژه دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌های خارجی

وزارت آموزش و علوم و فرهنگ کمک‌هزینه‌هایی برای دانشجویان، دانش‌آموختگان و دانشمندان جوان خارجی در چهارچوب برنامه‌های کمک‌هزینه‌ای ارائه می‌دهد:

- کمک‌هزینه برای دانشجویان و دانش‌آموختگانی که موضوع کارهای تحقیقاتی مقطع کارشناسی یا رساله دکتری آنها در رابطه با کشور اتریش باشد.
- کمک‌هزینه طرح ارنست ماخ (Ernst Mach) به دانش‌آموختگان کشورهای صنعتی برای انجام فعالیت‌های علمی در اتریش.
- کمک‌هزینه طرح برتا فون سوتنر (Bertha von Suttner) برای نوشتن رساله دکتری و به پایان رساندن تحصیلات دکتری در اتریش (ارائه کمک‌هزینه به مدت سه سال).
- کمک‌هزینه طرح فرانتس ورفل (Franz Werfel): کمک‌هزینه‌های دو ساله تحقیقاتی برای مدرسان جوان دانشگاه‌ها که کانون فعالیت‌ها و مشغولیت‌هایشان ادبیات اتریش است، برای تحصیلات تکمیلی در اتریش تقاضانامه‌ها جهت دریافت این کمک‌هزینه‌ها به نمایندگی‌های اتریش در خارج از کشور تحویل می‌گردند. انتخاب دریافت‌کنندگان کمک‌هزینه توسط یک کمیسیون از دانشمندان در اتریش صورت می‌پذیرد. در سال تحصیلی ۲۰۰۲-۲۰۰۳ بیش از ۲۴۵ کمک‌هزینه در چهارچوب این چهار برنامه مربوط به کمک‌هزینه در اختیار دانشجویان و دانش‌آموختگان بیش از ۳۰ کشور قرار گرفت.

امکانات آموزشی ویژه دانشجویان دوره‌های عالی خصوصی

علاوه بر ۱۸ دانشگاه دولتی در اتریش، مدارس عالی کلیسایی و مدارس عالی علوم

کاتولیکی وجود دارند. مراکز خصوصی مختلفی دوره‌های MBA را ارائه می‌کنند. این دوره‌ها از لحاظ دولتی تأیید شده نیستند. دوره‌های آموزشی خارج از ساختار دانشگاه‌ها بر اساس قانون آموزش دانشگاهی به مرور زمان می‌توانند قالب دانشگاهی به خود بگیرند. در حال حاضر ارائه‌دهندگان دوره‌های مدارس عالی تخصصی، اشخاص حقوقی با حقوق خصوصی هستند. از سال ۱۹۹۹ (قانون تأیید مؤسسات آموزشی تحت عنوان دانشگاه‌های خصوصی) دوره‌های تحصیلات ثانویه یا به عبارت دیگر مؤسسات آموزشی خصوصی مشابه مدارس عالی دولتی می‌توانند از لحاظ دولتی با عنوان دانشگاه‌های خصوصی تأیید شوند. اهمیت کمی دانشگاه‌های خصوصی تا کنون ناچیز بوده است.

دانشجویان خارجی

در یک سال تحصیلی حدود ۱۵ درصد کل دانشجویان دانشگاه‌های علمی دانشجویان خارجی هستند. این دانشجویان در دانشگاه‌های هنر ۳۷ درصد کل دانشجویان هستند. دانشجویان خارجی در سال ۲۰۰۱/۲۰۰۰ در مدارس عالی فنی بیش از ۳ درصد بوده‌اند. تعداد دانشجویان رسمی کشورهای اروپای شرقی (لهستان، چک، اسلواکی، مجارستان، رومانی، بلغارستان) که در اتریش مشغول به تحصیل هستند از ۲۰۰۰ نفر در ترم زمستانی ۹۱-۱۹۹۰ به ۸۷۰۰ نفر در ترم زمستانی ۲۰۰۲-۲۰۰۱ رسیده است. و بدین ترتیب در این یازده سال چهار برابر شده است. اما تعداد دانشجویان غیراروپایی از کشورهای در حال توسعه کمتر شده است. میزان دانش‌آموختگان خارجی در دانشگاه‌های اتریش در سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۰ بالغ بر ۱۰ درصد از کل دانش‌آموختگان بود.

جابجایی دانشجویان

از مجموع ۱۳۳۰۳ دانش‌آموخته داخل کشور، یعنی دانش‌آموختگان مقاطع اول و دوم در سال تحصیلی ۲۰۰۰-۱۹۹۹ در دانشگاه‌های علمی ۲۸ درصد در طی تحصیل در رابطه با تحصیلات خود دوره‌ای را در خارج از کشور به سر برده‌اند. این میزان در دانشگاه‌های هنر ۲۱ درصد است که نمایانگر افزایشی حدود ۲ درصد نسبت به سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ و حدود ۸ درصد نسبت به سال تحصیلی ۹۷-۱۹۹۶ می‌باشد. در مقطع اول، میزان دانش‌آموختگان داخلی در سال تحصیلی ۲۰۰۰-۱۹۹۹ در دانشگاه‌های علمی حدود ۳۰

درصد و در دانشگاه‌های هنر ۲۵ درصد بوده است. در مدارس عالی تخصصی در سال ۱۹۹۹-۲۰۰۰، ۳۴ درصد از دانش‌آموختگان در طی تحصیل دوره‌ای را در خارج از کشور پشت سر گذاشته‌اند. در سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۰، ۱۰۹۴ مورد کمک‌هزینه تحصیلی برای تحصیل در خارج از کشور، بر حسب معیارهای اجتماعی، و در مجموع به میزان ۱۹۲۰۶۸۴ یورو ارائه شده است. این میزان نسبت به سال گذشته افزایش چشمگیری نداشته، اما در مجموع از سال ۱۹۹۵ به بعد افزایشی ۴۰ درصدی را نشان می‌دهد. از طرف وزارت آموزش، علوم و فرهنگ اکثر کمک‌هزینه‌ها تنها به منظور تحصیلات تکمیلی برای دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مدارس عالی تخصصی اتریش می‌شوند (برنامه‌های کارشناسی ارشد و یا دکتری در کشورهای غیرآلمانی‌زبان). در این زمینه در سال تحصیلی ۲۰۰۰-۱۹۹۹، ۲ میلیون یورو تخصیص داده شد. و یا به منظور کارآموزی در سازمان‌های بین‌المللی و فراملی در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ به میزان ۱۲۵ هزار یورو کمک تعلق گرفت.

محبوب‌ترین کشورها برای تحصیل کشورهای عضو اتحادیه اروپا، امریکا و کانادا هستند. از سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ تا ۲۰۰۰-۱۹۹۹ با مجموع ۱۲۸۵۷ مورد اقامت در خارج از کشور، دانشجویان اتریشی در چهارچوب برنامه‌های گوناگون با اهدای کمک-هزینه مورد حمایت قرار گرفتند. از این میزان ۱۱۹۹۱ دانشجوی پیش از اتمام مقطع اول و ۱۶۵۸ دانشجوی پس از دانش‌آموختگان کمک هزینه دریافت کرده‌اند. یک چهارم این موارد سفرد توسط دانشجویان دانشگاه وین (۲۹ درصد) و نیز دانشوران رشته‌های علوم اجتماعی و اقتصادی (۲۵ درصد) از بیشترین کمک‌هزینه‌های اقامت در خارج از کشور استفاده کرده‌اند. در زمینه تحصیلات در خارج از کشور، از سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ افزایش اندکی در میزان موارد تحصیل در دیگر کشورهای اروپایی و چین به چشم می‌خورد. میزان موارد اقامت تحصیلی در کشورهای اروپای مرکزی و شرقی و نیز امریکای شمالی تغییری نکرده است.

در مقایسه با سال‌های ۱۹۹۵-۱۹۹۴ تا ۹۷-۱۹۹۶ تعداد سفرهای تحصیلی خارجی دانشجویان اتریشی در چهارچوب برنامه‌های اعطای کمک‌هزینه تقریباً بدون تغییر مانده است. در سال تحصیلی ۹۸-۱۹۹۷ تعداد دانشجویان اتریشی متقاضی کمک‌هزینه در چهارچوب برنامه‌های اراسموس بالغ بر ۲۴۷۹ نفر می‌شد که ۶۵/۵ درصد از آنها این

کمک‌هزینه را دریافت کردند. در سال ۲۰۰۰/۲۰۰۱ تعداد این دانشجویان به ۳۰۷۷ نفر افزایش یافت که ۶۲/۳ درصد آنها موفق به دریافت کمک‌هزینه شدند. از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۱ در چهارچوب برنامه‌های لئوناردو از ۹۳۵ دانشجوی و حمایت به عمل آمد. در چهارچوب طرح گسترش فرصت‌های نوین آموزشی و برنامه‌های درسی جدید در حوزه آموزش حرفه‌ای در سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ در مجموع ۱۸ پروژه با هدایت اتریش با دریافت مبلغ ۲/۸ میلیون یورو حمایت مالی شدند. برای مدت ۲ تا ۳ سال، ۱۴ پروژه نوآورانه از طرف اتحادیه اروپا کمک مالی دریافت کردند که سه مورد آنها برای حمایت از قابلیت‌های زبانی و یکی برای راه‌اندازی یک شبکه فراملی بود.

مشارکت‌های بین‌المللی

اتریش به طور مداوم در پروژه‌های تحقیقاتی IEA شرکت می‌کند و نتایج آن در سطح ملی برای اقدامات تضمینی کیفیت آموزشی به کار می‌رود. همچنین به تازگی نتایج پروژه TIMSS (دومین پژوهش بین‌المللی علوم و محاسبات) که یک پژوهش در مورد مقایسه بین‌المللی بازده‌ها و عملکردها بود، منتشر گردید. مدارس بخش دوم مرحله دوم تعلیمات عمومی در اتریش در پروژه یادشده طرح IEA شرکت نمودند. هدف آنها در این بود که دانش‌های عمومی و تخصصی مربوطه را ارتقاء بخشند. نتایج به دست آمده برای این بخش آموزشی بیشتر منفی بودند (بر اساس نتایج مربوطه در بخش آموزش ابتدایی و بخش اول آموزش ثانویه موقعیت اتریش در یک سوم ابتدایی قرار داشت). در پایان، بر اساس یک تجزیه و تحلیل اولیه، تصمیم گرفته شد اقداماتی برای بهبود ساختار این بخش‌ها صورت گیرد. در نتیجه یک تجزیه و تحلیل تکمیلی که نتایج تحقیق مقایسه‌ای بین‌المللی را به صورت کلی تأیید می‌کرد، در سال تحصیلی ۲۰۰۰/۲۰۰۱ یک تحقیق ابتکاری (به نام IMST2، نوآوری‌های جدید در آموزش ریاضیات و علوم و آموزش‌های فنی) آغاز گردید که باید بر پایه موفقیت طرح‌های پروژه‌ای و نیز استقبال مدارس مربوطه از این طرح در سه سال آینده تحصیلی گسترش و توسعه یابد.

اتریش در طرح پژوهش سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD) نیز شرکت می‌کند که در آن با کمک ابزار پژوهش شناخته‌شده بین‌المللی، هر سه سال بازده دانش‌آموزان ۱۵ تا ۱۶ ساله در زمینه‌های خواندن ریاضیات و علوم طبیعی مورد سنجش

قرار می‌گیرد. سایر کاربردهای این ابزار پژوهشی و نیز نتایج مقایسه بین‌المللی در این طرح مشابه طرح‌های TIMSS و POP3 می‌باشد. اتریش همچنین در چارچوب پروژه CERI (مرکز تحقیق و نوآوری آموزشی) متعلق به OCED در پژوهش‌های مختلفی شرکت دارد. این فعالیت‌های پژوهشی حول موضوعاتی چون خودمختاری و استقلال مدارس، کیفیت آموزش و مدرسه و مسائل اقتصادی آموزشی متمرکزند. سمینارهای منطقه‌ای OECD/CERI برای کشورهای آلمانی‌زبان در دوره زمانی متوالی ۱۹۹۵/۹۷/۹۹ به موضوع یادگیری در جامعه‌ای باز و پویا پرداخته‌اند و کانون این تحقیق در سال‌های مذکور به ترتیب به سمت نقش مدرسه، به سمت نقش‌ها و وظایف نوین برای مدیریت مدارس و نظارت بر مدارس و نیز راهبردهای جدید کنترل منظم گرایش یافته است. پژوهش‌های تحقیقی در چارچوب برنامه‌های اتحادیه اروپا نیز اجرا می‌شوند: توسعه پتانسیل نیروی انسانی؛ فاکتورهای هدایت‌کننده؛ بهبود مبانی علمی، اقتصادی و اجتماعی در همکاری با سایر کشورهای اتحادیه اروپا. حمایت‌های مالی این پروژه‌ها از سوی منابع متفاوتی صورت می‌گیرد. پروژه‌های بزرگ (IEA) تا حد زیادی از جانب صندوق پژوهشی اتریش و اکثر پروژه‌های دیگر تقریباً به صورت کامل از جانب وزارت آموزش، علوم و فرهنگ مورد حمایت مالی قرار می‌گیرند. اجرای برخی پروژه‌ها توسط موسسات و یا گروه‌های پژوهشی دانشگاهی و برخی نیز توسط مرکز توسعه آموزشی (ZSE) صورت می‌گیرد.

فعالیت‌های تحقیقی - آموزشی در سطح ملی

بخش بزرگی از تحقیقات آموزشی به موضوعاتی همچون گسترش استقلال مدارس، اقتصاد آموزشی (توسعه مدل‌های اقتصادی، رشد تعداد دانش‌آموزان، تأمین مالی آموزش و تأمین مالی مدارس، تجزیه و تحلیل مخارج و هزینه‌ها)، رسانه‌ها و تکنولوژی‌های نوین، آموزش مؤثر در عرصه‌های زندگی و تضمین کیفیت آموزشی، تعلق دارد که در سال‌های اخیر دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای شده‌اند. پروژه Q.I.S (کیفیت در مدارس) که در ماه سپتامبر ۱۹۹۶ آغاز گردیده از پائیز سال ۱۹۹۹ در آدرس اینترنتی www.q.is.at در دسترس قرار دارد.

در راستای توسعه کیفی در مدارس، کشور اتریش در سال تحصیلی ۱۹۹۷/۹۸ با پنج

مدرسه در پروژه اتحادیه اروپا به نام «ارزیابی کیفیت آموزش و مدرسه» شرکت نمود. هدف این پروژه روشن نمودن لزوم و مزیت‌های ارزیابی کیفی برای تمام مراجع تصمیم‌گیری سیاست آموزشی و فعالان حوزه آموزش و نیز گسترش همکاری‌ها و تبادل اطلاعات و تجربیات در داخل اتحادیه اروپا بود. این پروژه به تازگی به پایان رسیده و با دقت در نتایج، نکات مثبتی به چشم می‌خورد که از یک سو تجربیات بین‌المللی کسب شده مثبت ارزیابی می‌گردد و از سوی دیگر به عنوان یکی از ابتکارات در اتحادیه اروپا برای توسعه پروژه‌های شاخص اروپایی به شمار می‌رود (که از جانب ریاست دولت اتریش نیز مورد پشتیبانی قرار گرفت).

فعالیت‌ها در این زمینه به شدت ادامه دارد. در ژوئن ۲۰۰۰ در کنفرانس عمومی وزارت آموزش سندی در این زمینه ارائه گردید. تا کنون در نتیجه این ابتکارات کشور اتریش، از جانب اتحادیه اروپا ابتکارات کیفی متعددی اجرا گردیده‌اند. یک نقطه عطف موضوعی که پروژه‌های آموزشی بسیاری در حال حاضر حول این محور در جریان‌اند و یا در حال برنامه‌ریزی هستند، موضوع ارزیابی نظام آموزشی به طور کلی و جامع است (به عنوان مثال چشم‌انداز نظام آموزشی). در این زمینه، در حال حاضر مسئله اصلی مورد بحث در بسیاری از کشورهای اتحادیه اروپا این است که نسبت هزینه‌های بالای دولت در بخش آموزش با بازده این بخش در چه سطحی قرار دارد و چگونه می‌توان این امکانات مادی را به صورت اقتصادی‌تر و مؤثرتری به کار گرفت. علاوه بر این، چالش‌های مورد نقد در توسعه آموزش، در چارچوب طرح‌های بزرگ نظرسنجی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. به عنوان مثال، می‌توان از نظرسنجی‌های یک موسسه تحقیقاتی نظرسنجی (که به صورت دوره‌ای صورت می‌گیرد) درباره دیدگاه‌ها و طرح مشکلات مردم در بخش آموزش (رضایت از خدمات ارائه شده، وجهه شغل معلمی، سطح آگاهی‌ها در مورد توسعه‌های مهم صورت گرفته در بخش آموزش و غیره) نام برد که در آن در قالب متغیر و متفاوت موضوعات و چالش‌های موجود در جدیدترین بخش‌ها مشخص می‌گردند. تحقیقات آموزشی در بخش مدارس عالی به صورت مجزا در موسسات دانشگاهی مرتبط با رشته‌های مورد تحقیق، در دانشگاه سابق علوم آموزشی و تربیتی کلاگن فورت و مؤسسات علمی-آموزشی سازمان‌های اجتماعی انجام می‌پذیرد.

فعالیت های اروپایی در چارچوب آموزش و ادامه تحصیل معلمان

در حال حاضر همکاری های دوجانبه متعددی میان اتریش با کشورهای اروپایی دیگر به خصوص دولت ها و کشورهای اروپای مرکزی و شرقی در حال انجام است. معلمان این کشورها می توانند در دوره های آموزشی تکمیلی در اتریش شرکت کنند. علاوه بر این، در صورت درخواست، امکان برگزاری دوره های آموزشی مقطعی در اتریش و یا کشورهای مذکور و با شرکت اساتید اتریشی وجود دارد. اتریش به عنوان یکی از اعضای شورای اروپا در برنامه بورسیه معلمان CDCC شرکت دارد. در چارچوب این برنامه، معلمان از سایر کشورهای عضو طرح در برنامه های کوتاه مدت آموزش تکمیلی معلمان در اتریش شرکت می کنند. در مقابل معلمان اتریشی در دوره هایی که شورای اروپا در سایر کشورهای عضو طرح برگزار می کند شرکت می کنند. در راستای آموزش تکمیلی معلمان در اتریش، سطح گسترده ای از برنامه ها و دوره ها در سطح اروپایی برگزار می شود. بر پایه قراردادهای دوجانبه فرهنگی، اتریش مدت هاست که علاوه بر تبادل معلم (با کشورهای انگلستان و فرانسه)، همچنین تبادل گسترده دستیاران زبانی (با کشورهای انگلستان، فرانسه، ایتالیا، کرواسی، اسپانیا، ایرلند و روسیه) را صورت می دهد.

مشارکت اتریش در طرح سقراط (SOKRATES) و اراسموس (ERASMUS)

از سال تحصیلی ۱۹۹۲/۹۳ کمک هزینه های جابجایی دانشجویان از محبوبیت بسیاری برخوردار شده است. همچنین، در سال تحصیلی ۲۰۰۲/۰۳ موارد درخواست این کمک-هزینه ها ۱۰ درصد افزایش داشته است. در این میان دانشجویان، انگلیس رتبه اول و فرانسه رتبه دوم را به عنوان محبوب ترین کشورهای میزبان دارا هستند. به طور سنتی، دانشگاه ها و پس از آنها آکادمی های تعلیم و تربیت و آکادمی های اجتماعی بهترین امکانات را برای جابجایی دانشجویی عرضه می کنند.

از تاریخ اول نوامبر ۲۰۰۰ برای سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۲ مجموعاً ۸۳ درخواست شرکت در طرح مدارس عالی (اراسموس) صادر شد:

۱۲ درخواست از دانشگاه ها بود: ۶ درخواست از دانشگاه های هند. ۱۵ درخواست از مدارس عالی تخصصی؛ ۱۹ درخواست از آکادمی های بخش بهداشت (آکادمی های فنی-پزشکی و نیز آکادمی های مامائی)؛ ۱۴ درخواست از آکادمی های آموزشی تربیتی، ۴ درخواست از آکادمی های

آموزش حرفه‌ای، ۳ درخواست از آکادمی‌های آموزشی مذهبی (در مجموع ۳۱ درخواست از آکادمی‌های آموزش و تربیت معلم)، ۷ درخواست از آکادمی‌های مشاغل اجتماعی، ۳ درخواست از سایر موسسات. کلیه ۸۳ درخواست رسیده پذیرفته شده‌اند.

۵ درخواست از ۸۳ درخواست برای اولین بار بود.

طرح ECTS (سیستم اروپایی سنجش کارکردهای آموزشی) طرح ECTS در اتریش با علاقه شدیدی روبرو شد. در مجموع ۵۰ موسسه برای پذیرفته شدن به طرح ECTS درخواست کمک مالی کردند. ۴۵ موسسه در طرح ECTS پذیرفته شدند (درصد پذیرش ۹۰ درصد).

در سطح اروپا: از ۳۰ کشور مجاز به شرکت در طرح سقراط در مجموع ۹۱۱ طرح به ECTS وارد شدند و ۷۵۱ طرح از آن میان پذیرفته شدند. سهم اتریش از طرح‌های پذیرفته شده ۶/۷ درصد بود.

طرح PROG (گسترش برنامه آموزشی) در اتریش در مجموع ۹ درخواست برنامه آموزشی صادر شد. از این بین ۷ درخواست مورد موافقت واقع شد (درصد پذیرش ۷۷/۸ درصد).

تجربه تحصیل در اتریش

جواد قدسی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

کشور اتریش در مرکز اروپا قرار دارد و دارای ۹ استان می‌باشد. پایتخت آن، وین می‌باشد. در هر ایالت یک دانشگاه وجود دارد و دانشگاه‌ها تقریباً رایگان می‌باشند. دانشجویان خارجی در صورتی که زبان آلمانی بدانند، می‌توانند از این امکانات برخوردار باشند. زیرا زبان اصلی آن کشور آلمانی می‌باشد و در صورتی که دانشجوی خارجی احاطه به زبان نداشته باشد، مجبور است با هزینه شخصی در کالج دانشگاه ثبت‌نام نموده و زبان یاد بگیرد. بعد از گذراندن آن دوره، به عنوان دانشجوی رسمی یا Ordentlich شروع به تحصیل می‌کند.

یادآوری این نکته ضروری است که کسانی که تصور می‌کنند زبان می‌دانند بایستی از یکی از مراکز معتبر مثل رایزنی فرهنگی کشور اتریش یا مؤسسه گوته تأییدیه دریافت نمایند. در اکثر دانشگاه‌های این کشور تمامی رشته‌ها وجود دارد.

در سال ۱۳۴۵ بعد از درخواستی که برای پذیرش تحصیلی در رشته علوم سیاسی و روابط بین‌الملل به دانشگاه وین داده بودم، عازم آن کشور شدم. در آن زمان دیپلم متوسطه ایران از نظر مسئولین آموزشی اتریش مورد قبول نبود و در نتیجه بار دیگر دیپلم آن کشور را اخذ نمودم. دوره دیپلم گرفتن اتریش دو سال بود. در این دو سال دروسی همچون فیزیک، شیمی، تاریخ، فلسفه، زبان آلمانی را باید می‌گذراندم. بعد از آن به عنوان دانشجوی رسمی و در رشته مورد نظر در دانشگاه به تحصیل پرداختم. لازم به ذکر است

که در این دو سال ما دانشجوی غیررسمی که به آن Ausser ordentlich Student می‌گفتند، بودیم و می‌بایستی هر ترم هزینه زیادی می‌پرداختیم. اگر فردی قادر نبود این دوره را با موفقیت طی کند، حق تحصیل و ادامه اقامت را در اتریش نداشت.

به هر حال پس از اتمام این دوره من به شکل دانشجوی رسمی وارد دانشگاه شدم و از تمام مزایایی که یک فرد اتریشی برخوردار بود، مثل عدم پرداخت حداقل شهریه، بیمه کامل و . . . بهره‌مند شدم. روزی که وارد دانشگاه شدم به ما اعلام شد که می‌خواهیم تا چه مقطعی تحصیل کنیم که من اعلام کردم که تا مقطع دکتری قصد تحصیل دارم و تعهد دادم که اینکار را می‌کنم. در نتیجه تحصیل تا دوره دکتری غیرمنتظره بود. یعنی بعد از دوره لیسانس بدون هیچ گونه مشکلی وارد دوره کارشناسی ارشد شدم. پس از آن نیز به مقطع دکتری رسیدم. رساله دکتری نوشتم. البته در فاصله هر مقطع باید امتحانی را می‌گذراندیم.

نکته قابل توجه، تحصیل در این کشور این بود که تمام دانشجویان رشته علوم انسانی می‌بایست علاوه بر دروس لازم رشته خود، حدود ۱۰ واحد زبان لاتین و بیش از ۱۰ واحد فلسفه را نیز بگذرانند.

دومین نکته جالب و قابل تأمل این بود که تمامی دانشجویان می‌باید علاوه بر رشته اصلی خود در رشته فرعی Neben Fach که تا حدودی مرتبط با رشته خود نیز بگذرانند. البته دروس مهم آن رشته‌ها که من رشته روانشناسی و ارتباطات را انتخاب کردم، برای این دو رشته مدرکی داده نمی‌شد و تنها کارنامه صادر می‌شد.

همچنین در هنگام دفاع از رساله، چند استاد از این رشته‌ها حضور داشتند. همچنین استادان زبان لاتین و فلسفه نیز حضور داشتند و می‌توانستند یا محق بودند سئوالاتی از دانشجو بنمایند. هدف از گذراندن دروسی مثل فلسفه یا لاتین این بود که دانشجو به زیربنای فلسفه و زیربنای زبان لاتین آشنایی پیدا کند و مقصود او در رشته فرعی که مرتبط با رشته اصلی بود این بود که گستره دانش، دانشجو بیشتر شود.

هرچند کاری بسیار سخت بود ولی من در همین دو رشته اطلاعات زیادی کسب کردم. ضمن اینکه آشنایی با فلسفه که به آن رشته مادر سایر علوم می‌گویند باعث می‌گردد تا نگاه عمیق‌تر گردد. به هر حال من توانستم این دوره دانشگاهی را از مقطع لیسانس تا دکترا را طی کنم و در شش سال بگذرانم.

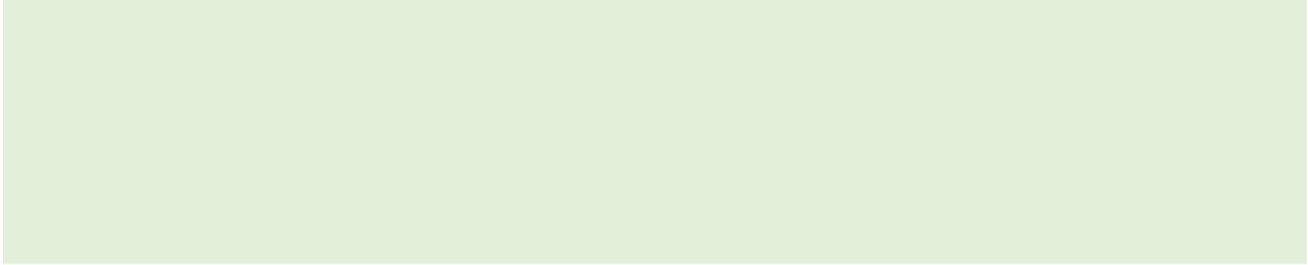

چند نکته مهم نیز ضروری است تا یادآور شوم:

- دانشگاه همه گونه امکاناتی را در اختیار دانشجو قرار می‌داد.
- در کلاس‌های درس دانشجویان موظف بودند کار تحقیقی ارائه کنند.
- رابطه استاد و شاگرد بسیار نزدیک بود.
- اساتید تلاش می‌کردند با کمک دانشگاه امکان بازدید از مکان‌هایی که در حوزه تحصیلی دانشجو بود، فراهم کنند تا دانشجو هم به شکل تئوریک و هم عملی در جریان قرار بگیرد. به عنوان مثال، برای رشته علوم سیاسی بازدید از مجلس، دفتر صدراعظم، دیدار با رؤسای مجلس و ... فراهم شد.
- در رابط با امکان کار، تمام شرکت‌ها و یا مراکز دیگر موظف بودند در صورتی که نیاز به نیروی کار داشته باشند، به دانشگاه اعلام کنند (قسمت کاریابی) در صورتی که دانشجویی به کار نیاز داشت، بدون هیچ مشکلی، تنها با نشان دادن کارت دانشجویی به کار مشغول می‌شد.
- هر دانشجو می‌توانست در هفته حدود ۱۵ ساعت کار کند که در حقوقی که به او می‌دادند، مالیات کسر نمی‌شد. اگر بیش از این حدود بود، مقدار اضافی مالیات کم می‌شد.
- خوابگاه سالن غذاخوری Menso با حداقل پرداخت در اختیار دانشجو بود. ضمن اینکه دانشجویان می‌توانستند با ارائه کارت دانشجویی از مزایایی همچون وسایل نقلیه و یا سفر استفاده کنند.

در یک جمع‌بندی کلی باید ذکر کنم که تحصیل در این کشور نسبت به سایر کشورها از نظر امکانات و امنیت بهتر می‌باشد و امیدوارم که با استفاده از تجربیات آنها با امکانات مادی و معنوی و جوانان و اساتید برجسته دانشگاه‌های خود را در حدی که شایسته است برسانیم.

معرفی مرکز مطالعات راهبردی اروپا

در تاریخ روابط خارجی ایران، اروپا همواره نقش مهمی داشته و تعدیل نفوذ قدرت‌های دیگر و تقویت موقعیت قدرت و چانه‌زنی ایران، مهم‌ترین دستاورد آن بوده است. اثرگذاری این نقش اروپا در حوزه سیاست، فوری و بی‌بنیاد نبوده و بلکه بر پایه روابط نظامی، علمی، فرهنگی و اقتصادی گسترده بوده است. در روزگار اخیر، وجود برنامه‌های علمی و پژوهشی مفصل اروپایی که جنبه جهانی هم دارند، بودجه پژوهشی بیش از هفت تریلیون یورویی در جایی که آمریکا هم یکی از مصرف‌کنندگان این بودجه پژوهشی است، ضرورت‌های فنی در انتقال دانش فنی، ضرورت‌های فرهنگی و اجتماعی در رویارویی با چالش‌های فرهنگی و اجتماعی، ضرورت‌های تجاری در گسترش روابط کسب و کار، و... ما را بر آن می‌دارد که دیپلماسی علمی را جدی بگیریم و به گسترش روابط علمی و فنی با اتحادیه اروپا روی آوریم.

از این رو، در راستای تقویت دیپلماسی علمی و فناوری در پرتو گسترش روابط با اتحادیه اروپا، پشتیبانی از دستاوردهای علمی دانشگاه‌های کشور، کمک به تصمیم‌سازی بهتر وزارت امور خارجه در زمینه مسائل ایران و اروپا، ظرفیت‌سازی علمی برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ارتقای سطح مطالعات اروپا در کشور و در دانشگاه خوارزمی، مرکز مطالعات راهبردی اروپا در آذر ماه ۱۳۹۵ تأسیس شد.

هدف

انجام مطالعات بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در خصوص روابط ایران و اتحادیه اروپا، زیرساخت‌های پژوهشی، بهداشت، انرژی‌های تجدیدپذیر، تغییرات اقلیمی، اقتصاد غذا

و محیط زیست، علوم اجتماعی و انسانی و فناوری‌های نوین در جهت تقویت دیپلماسی علمی با اتحادیه اروپا.

وظایف

مرکز مطالعات راهبردی اروپا این وظایف علمی را برای خود در نظر گرفته است:

۱. انجام طرح‌های پژوهشی بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در زمینه‌های مختلف روابط ایران و اتحادیه اروپا،
۲. انجام خدمات مشاوره علمی-تحقیقاتی در زمینه‌های فوق‌الذکر،
۳. بررسی و شناسایی نیازهای گوناگون در زمینه‌های مختلف علمی-تحقیقاتی و بهره‌گیری مطلوب از امکانات موجود اتحادیه اروپا به منظور برنامه‌ریزی طرح‌های تحقیقاتی مرتبط و متناسب با نیازها،
۴. فراهم آوردن امکانات لازم و متناسب با برنامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مربوطه،
۵. بررسی و شناسایی و رفع نیازهای تحقیقاتی حوزه مطالعات راهبردی اتحادیه اروپا،
۶. ایجاد ارتباط فعال و سازنده با سایر مؤسسات و جوامع علمی و پژوهشی در داخل و خارج از طریق برگزاری گردهمایی‌های علمی، مبادله محقق و یا اجرای پروژه‌های تحقیقاتی مشترک جهت دستیابی به اهداف و سیاست‌های مرکز،
۷. ایجاد ارتباط مطلوب و هماهنگ با نیروهای ذیصلاح متخصص و مبتکر در مراکز علمی و پژوهشی کشور و فراهم آوردن امکانات لازم در جهت تحقق اهداف مرکز پژوهشی،
۸. بهره‌گیری از آخرین نتایج تحقیقات و پیشرفت‌های علمی در کلیه مراحل پژوهشی به منظور توسعه علمی، اقتصادی و اجتماعی در جهت توسعه اهداف برنامه‌های تحقیقاتی،
۹. طراحی تحقیقات بین‌رشته‌ای در شاخه‌های مختلف مطالعات اروپا،
۱۰. برگزاری همایش‌ها، نشست‌های علمی و تحقیقاتی و کارگاه‌های تخصصی مرتبط در سطح داخلی و بین‌المللی،
۱۱. ارتباط مستمر با بخش‌های علم و فناوری اتحادیه اروپا جهت اجرایی کردن برنامه مشترک.

مرکز دارای یک رئیس، شورای علمی و چهار گروه پژوهشی می‌باشد.

گروه‌های پژوهشی

مرکز می‌تواند هر موضوعی که در اولویت روابط ایران و اروپا باشد را مطالعه نماید. اما ویژگی راهبردی و پیشبرنده مرکز می‌تواند این باشد که ظرفیت‌های مهم و سودمند روابط

دو طرف را شناسایی، سیاستگذاری و پیشنهاد نماید. در حال حاضر، در نشست کاری ایران و اتحادیه اروپا، این موضوعات برای مطالعه پیشنهاد شده است:

- زیرساخت‌های پژوهشی
- بهداشت
- انرژی‌های تجدیدپذیر
- تغییرات اقلیمی
- اقتصاد غذا و محیط زیست
- علوم اجتماعی و انسانی در جهت دیپلماسی علمی
- فناوری‌های توانمندساز کلیدی
- نوآوری

با این حال، هر موضوعی که برای دو طرف اهمیت داشته باشد، می‌تواند مطرح و مورد توافق قرار گیرد. در نتیجه، اگر اولویت مرکز عبارت از بهره‌برداری از اتحادیه اروپا باشد، باید در همین چهارچوب فعالیت نماید و فعالیت‌های تازه را در چهارچوب توافق‌های تازه به تأیید گروه کاری مشترک برساند. اما مرکز همانند همه مراکز مطالعاتی می‌تواند چهار گروه به شرح زیر داشته باشد و به طرز نسبتاً متعارفی، موضوعات را پوشش دهد:

- گروه مطالعات راهبردی
- گروه مطالعات امنیت انسانی
- گروه مطالعات زیست‌محیطی
- گروه مطالعات زیربنایی

گروه مطالعات راهبردی، مطالعات مهم در حوزه‌های اجتماعی-سیاسی و بین‌المللی را دنبال می‌کند. بحث‌های مهم روابط اتحادیه اروپا و ایران در زمینه‌هایی مانند همکاری‌های ضدتروریسم، همکاری‌های سیاسی و بین‌المللی، صلح و امنیت منطقه، دیپلماسی علمی و . . . اهداف مطالعاتی این گروه را تشکیل می‌دهد. گروه مطالعات امنیت انسانی به مسائل مهمی مانند بهداشت، اقتصاد غذا، پدیده مهاجرت، موضوعات مرتبط با بحران پناهندگان، و مواردی از این دست توجه می‌کند. گروه مطالعات زیست‌محیطی به مسائلی مانند محیط زیست، تغییرات اقلیمی، آب، انرژی و . . . می‌پردازد. گروه مطالعات زیربنایی بر زیرساخت‌های پژوهشی، انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری‌های توانمندساز کلیدی،

نوآوری و . . . متمرکز است.

می‌توان دریافت که در موارد و موضوعاتی، مطالعات گروه‌ها تداخل دارد. مثلاً آب و بحران آب می‌تواند موضوع مشترکی در چهارچوب فعالیت‌های دو گروه آخر باشد. یا در مواردی مانند بحران پناهندگان و پدید مهاجرت، دو گروه نخست از زوایای مختلف می‌توانند وارد شوند. در این صورت، نیاز است که گروه‌ها وجوه مشترک را شناسایی و با هم همکاری نمایند.

برخی نمادهای علمی اتریش

بخش

انگلیسے

Persian

Part

Kharazmi University at a glance

Mirzā Taqī Khān known as Amir Kabir and Dar ul-Funūn

The Strategic Studies Department follows the important studies on politics, sociology and international relations. This important issues will be anti-terrorism collaborations, political and international collaborations, peace and security in region, cohesion and social equality and promotion of cultural diversity in order to create equal opportunities and fight discriminations. Carrying out state-of-the-art policy research, related to challenges facing Europe.

The Human Security Studies Department focuses on the health, food economics, immigration, asylum and unemployment issues. Also in this department they intended to promote a programming network that will lead to create new actions related to different social areas. Also, latest market integration of refugees and comparative survey between countries, distribution of refugees, budgetary responses belong to them can be considered.

The Environmental Research Department follows new, important and critical issues on environment and climate change, also they tried to promote research and experimentation for innovation in the areas of science and society. They are working to improve the economic and cultural conditions.

The Energy and Infrastructure Research Department, Finally, follows the basic research on infrastructures, renewable energies, engineering and technologies, they work to boost research and production systems and information communication technology. Also some analysis focuses on the Energy Union in the new geopolitical context and energy policy, notably the market, grids and pipelines, the new external energy policy as well as geopolitics. It considered EU and international energy challenges, including climate change, energy-related security.

To sum up, main duties of the Center can be listed as follows:

- Conducting the basic research activities and development of relationships between Iran and European Union
- Consultation of research activities in relevant fields
- Investigation and recognizing the requirements in relevant scientific research for optimal utilization of available resources in Europe to define scientific research proposal based on our needs
- Providing appropriate facilities to relevant research plans
- Evaluate and identify research needs belongs to Europe union strategic studies
- Active and constructive relationships to other institutes and research Centers in Iran and other countries to set up scientific conferences, exchanging researchers and performing mutual research projects to reach the goal of Center
- Utilising latest research results and scientific progresses in different stage of research for development of science, economic and society
- Designing different interdisciplinary courses in relevant European strategic studies
- Holding national and international congresses and scientific meetings and workshops
- Close collaboration with different science and technology disciplines of European union to implement a program

6

Center for Strategic European Studies: An Introduction

Due to improvement of collaborations and mobilities between Iran and Europe, the Center for Strategic European Studies was established on December 2016 under direct confirmation of the President of Kharazmi University. This Center includes one scientific council from advisors and head of research departments. The members were proposed by head of the Center then will confirm by the President. The Center is located in Tehran campus of the University. The aim of this Center is to start strong scientific collaborations between Iran and higher education institutions in European union countries. Also this Center will try to recognize and categorize the important and useful potentials of the relationships between two bodies and propose the relevant projects.

In addition, this Center try to simplify mobilities between Iranian and European researchers. The main subjects of the Center will be research infrastructure, health, removable energies, climate change, food economics and environment, social and human science for international scientific diplomacy and new technologies. linguists, historians, sociologists, political scientists, as they undertake interdisciplinary research in disciplines across the humanities, social sciences, technology and arts can define and conduct scientific projects. In this plan all researchers are grouped into main research departments. Also number of strategic research projects on topics such as EU language policy, Transnational European union and new inter disciplinary scientific projects can be defined. It is a plan to bringing researchers and postgraduates from the University and outside of the university. Also, it is a plan to build collaborative networks of researchers, policy-makers and business representatives across the European union countries. A regular program helps to promote research interests.

Overall, the main activities of the Center is categorizing under four main departments:

- Strategic Studies Department
- Human Security Studies Department
- Environmental Research Department
- Energy and Infrastructure Research Department

5

Education in Austria: A Student's Experiences

Javad Qoudsi

Assistant Professor at the Islamic Azad University

In a note, a former Iranian student's experiences of studying and living in Austria are given. He describes how he received admission from an Austrian university and how he learned German. He also explains about the benefits of studying in Austria.

2

History of Iran-Austria Relations

Gholamreza Karimi

Director of the International Scientific and Cooperation Office, Kharazmi University

The note focuses on the political structure of the Austrian government and reviews history of recent political, economic and academic relationships between Iran and Austria.

3

Austrian Universities: An Overview

Ali Tahaei

Senior Officer at the International Scientific and Cooperation Office, Kharazmi University

In this note, Austrian universities and institutions of higher education are listed and categorized based on their location in different parts of the country. Some facts and figures about Austrian public universities are also provided.

4

Higher Education and Scientific Cooperation in Austria

Mahdi Haj-Mohammadi

Assistant Professor of Chemistry, Kharazmi University

This paper concerns the history of universities and other institutions of higher education in Austria. Some statistics concerning different scholarships and international relations of the universities are also provided.

there has been a rising interest and inclination on both sides during President Rouhani's government of 'prudence and hope' when Iran is placing ever greater emphasis on peace and expanding relations with other countries in the world: Iran has been warmly welcoming relations with Austria and Austria has also expressed its desire for enhanced friendship and cooperation with Iran.

In this context, a delegation of twenty-one members from the Austrian Federal Ministry of Science, Research and Economy will visit Iran from 13 to 16 January, 2017. This will be an opportunity for both sides to develop a better and more comprehensive understanding of each other's scientific-academic potentials, and, at the same time, lay the grounds for a more sustained and frequent exchange of students and academic staff to promote research innovation and creativity. With the establishment of the Centre for Strategic European Studies (CSES) at Kharazmi University, we are prepared not only to promote scientific and academic relations with Austria but would take the opportunity to lay the foundations for improved relations and active academic interaction with all the member states of the European Union. The CSES will observe new developments and will be prepared accordingly to help and support all inter-university and scientific-academic relations between European and Iranian universities.

1

On Iran-Austria Scientific Cooperation

Mohammad-Ali Sobhanallah

President of Kharazmi University

In her desire to expand her cultural and economic relations internationally, Iran has always looked at Austria as a suitable candidate in modern history. A high historical point in Iran-Austria scientific cooperation occurred in 1851 when Amir Kabir, the influential Chancellor of Persia, founded Dar ul-Funun, or 'the polytechnic', and decided to invite qualified teachers from abroad to train Iranians in the various sciences and arts of the day. Amir was keen on bringing teachers from an independent country that respected the interests of Iran, countries not inclined towards Iran's adversaries at the time, Russia and Great Britain. Austria was one of the countries of choice as it was regarded to share closer cultural grounds with our country.

Austria and Iran have been keen ever since to enhance their friendship and expand their scientific, cultural and economic relations. Iran has always tried to fulfill its share to preserve the developing course of this friendship and cooperation. Iranians have never failed to regard the Austrians' language, culture and identity as a nation with great respect, admiration and sense of friendship, and it has been due to this very respect that they have expected, and welcomed, Austrian cooperation in various scientific, cultural, economic and political fields. Iran's desire to enjoy the valuable experiences Austria has to offer in these fields has clearly been another important factor in the enhancement of relations. At the same time, Iran considers Austria's share in enhancing the friendship between the two nations and expanding the bilateral relations as only sufficient: Austria has not fallen short of offering scientific and cultural cooperation; politically, however, it has taken a different course. Since the Islamic Revolution, Iran has always been interested in enjoying a greater share of Austrian, and German, cooperation than any other country. Political considerations, however, have sometimes acted as stumbling blocks. This is cause for concern as we hope we can preserve and promote our relations with Austria to even higher standards in the future. In any event, Iran and Austria are once again keen on expanding their cultural and scientific cooperation and enhance their friendship. Fortunately,

Contents

A transliteration for the Persian notes, some in full and some in short

1. On Iran-Austria Scientific Cooperation (full note)	61
2. History of Iran-Austria Relations.....	63
3. Austrian Universities: An Overview.....	63
4. Higher Education and Scientific Cooperation in Austria.....	63
5. Education in Austria: A Student's Experiences.....	64
6. Center for Strategic European Studies: An Introduction (full note).....	65

Kharazmi University

Austria

A Potential for Scientific Cooperation

International Scientific and Cooperation Office

January 2017

